

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancați nu se
primesc. — Manuscrise nu se
reținut.
INSCRIERE se primește la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dulak, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dammner, în Budapesta: A. V.
Goldberg, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețurile inserțiunilor: o seriă
garmond pe o colônă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 6)

„Gazeta” ieșe în săptămână și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale și întru și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 36 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unii esemplari 5 cr. v. a.
senu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 27.—Anul LVIII

Brașov, Duminecă, 5 (17) Februarie

1895.

Mișcarea Sașilor.

Adunarea alegătorilor sași din Țera
Bârsei, ținută la Brașov în 3(15) Februarie.

(Raportul special al „Gaz. Trans“).

Brașov, 4 (16) Februarie 1895

În numărul de Joi al zăriei
locale „Kronstädter Zeitung” ce-
team un apel către alegătorii sași
din Țera Bârsei, în care se dicea
între altele:

„...Spiritul vitez al părinților noștri,
pe care o generație oboșită vră se-lă
smorțescă, s'a deșteptat și în septem-
măile din urmă; el ne va da la adunarea
de mâne puterea, care a făcut cu putință
părinților noștri de a străbate și vremuri
mai grele, decât sunt ale noastre....

Celor, cari în orbă lor se născu-
tă potoli focul însuflețirii ce a aprins inimile
noștre și cari lucră cu totă influința
puterii domnitoare să sugrume spiritul po-
porului, — să le arătăm, că se înșelă.

Veniți, cetățeni, și arătați, că nu sunteți
acele suflete venale de sfârnat, cum
vă țin și ară voi să vă faceți. Veniți și le
arătați, că mai pre sus decât câștigul
material, vă este iubirea către poporul
vostru, grija pentru bunăstarea lui!

Și voi, fraților țărani, veniți și ară-
tați, că sunteți oameni liberi, cari nu se lasă
a fi comandați de nici un domn, fără cătă
de sus pus.

Veniți, veniți cu toții și arătați, că
sunteți și voiți să rămâneți Sași, demni
urmasi ai părinților noștri!...

Apelul acesta călduros, ce a
apărut în amintita zărie a Sașilor
tineri, a avut, se vede, un puternic
răsunet între aderenții noii
porniri naționaliste. Ast-fel cu tôte
că adunarea electorală a fost con-
vocată pe o zi de Vineri, când în
Brașov e târg de săptămână și
omenii au multe afaceri, și cu tôte
că din cauza zăpedii celei mari comu-
nicația cu comunele învecinate a

fost foarte îngreunată, alegătorii sași
s'au prezentat în număr mare, ca
niciodată, așa că nu mai puteau în-
căpe în sala dela „Otelul central”
și mulți au fost siliți să se urce pe
galerii. Vor fi fost în total în
sală și pe galerii, unde erau și dame,
vre-o mie de oameni, între cari vr'o
900 alegători sași.

Se putea ceti de pe fețele ale-
gătorilor, că așteptau cu mare in-
teres decursul adunării și că erau
pregătiți pentru o luptă hotărâtoare între
amicii și contrarii guvernului Banffy.

Adunarea s'a deschis la orele
2 d. a. de către președintele comi-
tetului central electoral sășesc din
Țera Bârsei, avocatul Carol
Adam. Acesta a arătat, că deputații
sași Filtsch, Kaiser și Zay, în înțe-
legere cu comitetele cercurilor elec-
torale din Țera Bârsei, au convocat
pe alegătorii sași pentru ca să se
sfătuiască asupra situației politice
de față și să întregască comitetele
cercurilor electorale. Tot-odată a
arătat, că deputații Zay și Kaiser
sunt de față, er deputatul Filtsch,
fiind bolnav, își espune părerea
sale într'o scrisoare, ce a adresat
președintelui adunării.

Se cetesce scrisoarea deputatului
Filtsch, din care reese, că densul
în conferențele, ce le-a avut cu
soții săi a fost de părere ca depu-
tații sași să iasă din partida guver-
nului, der rămând singuri cu pă-
rerea sa, în cele din urmă s'a su-
pus hotărârii luate de marea ma-
joritate, pentru ca să nu se facă
desbinare și să meargă toți în unire.
Partea dintăiu a acestei scri-
sori, unde d-l Filtsch spune, că a
fost de ideea ca deputații sași să
nu dea mâna cu Banffy, a fost viu
aplaudată de către numeroșii Sași
tineri din adunare.

Dintre cei doi deputați prezenți,

celu dintăiu a luat cuvântul d-l
Adolf Zay. Acesta, care între depu-
tații sași joca un rol principal,
era până acuma așa dîcend purtat
pe mâni de alegătorii săi Sași. De
astă-dată însă el n'a mai fost in-
timpinat cu însuflețirea de odinioară.
Adunarea l'a ascultat cu respect
și cu bunăvoință, der strigarile de
„Hoch” ale aderenților săi perso-
nali erau însoțite de semnele de ne-
mulțumire ale celor, cari combatu
rămânerea deputaților sași în par-
tida lui Banffy. Dispoziția adunării
de er de sigur, că n'a fost după
gustul acestui copil răsfățat al
alegătorilor săi.

Cu multă dibăciă oratorică s'a
străduit deputatul Zay să ia în
apărare purtarea deputaților sași
și să convingă adunarea despre fo-
lăsele, ce, după părerea lui, le-au
tras și le vor trage în viitor
Sașii din această purtare.

Și pe deputații sași — dîse el
— i-a atins foarte neplăcut scirea,
că Banffy, celu așa de rău vedut
între Sași, pôte să ajungă ministru-
președinte. Der până una altă a și
urmat din partea Majestății Sale
însărcinarea lui de a forma ministere-
riul. Deputații sași se vedeau ast-
fel față în față c'unu faptu impli-
nit. Der Banffy n'a așteptat să
meargă deputații sași la el, ci a ve-
nit el la ei și li-a dîs: „Nu mai sunt
acela, care am fost. Am tôte stima
și bunăvoința față cu Sașii și voi
face între marginele legii totu pen-
tru ca să fiă mulțumiți. Voi respecta
legea de naționalitate și voi ține
sămă și de programul sășesc. Con-
tez deră la sprijinul vostru leal.”

Ce era să facă deputații sași în
fața acestei asigurări și când scieau,
că Banffy a fost chemat la cârmă
prin voința Coronei, care a pus ca
condițiune noului ministru-președinte

păstrarea și respectarea pactului dua-
list, executarea legilor bisericești
cu cruțare față de confesiuni, cari
sunt agitate și o purtare mai blândă
și mai dreptă față cu naționalitățile
nemaghiare.

A spus apoi, cum Banffy a de-
clarat în programul său, că recunoșce
legea de naționalitate, decla-
rare, ce nu s'a mai făcut până acuma
în dietă de nici un ministru ungu-
resc și cum câteva zile mai târziu,
a declarat în cameră, că recunoșce
și programul sășesc dela 1890,
care se unesc cu direcțiunea, ce
voiesce să o urmărească politica gu-
vernului.

În fața acestor „garanții”, cari
mai sunt susținute și prin aceea,
că Banffy e cunoscut ca un om,
care își ține cuvântul odată dat,
n'am putut, dîse d-l Zay, să fa-
cem decât ceea ce am făcut,
ca reprezentanții unui popor, care
todeuna a fost gelos pe credința
și lealitatea sa față cu statul și cu
interesele lui și care nu putea lua
asupra-și răspunderea pentru urmări,
decă partida liberală, singurul spri-
jin al dualismului, ar fi ajuns într'o
grea criză prin eșirea deputa-
ților sași din sinul ei.

Der nu numai Banffy e aș alt
om, dîse d-l Zay, der și noul mi-
nistru de instrucțiune Wlassics este
un om de cultură europeană și cei
ce au înțeles din vorbirea lui, că
vrea să maghiarizeze preparandiile
confesionale, sunt în rătăcire, căci
el a cerut numai ca profesorii dela
preparandii, e.ă nu și dascăli dela
sate, să aibă esamene de stat.

S'a mai dîs, că Banffy când a
declarat, că va respecta legea de
naționalitate a adaus clausula „Între
marginele unității statului”. Der și
acesta clausul, dîse Zay, e basată
chiar pe legea de naționalitate, unde

FOILETONUL „GAZ. TRANS”

Poștarul.

Novelă, de Alecsandru Puschin.

(Fine)

— „D-voastră cunoșteți așa-deră pe Dun-
ja mea?” încep el. „De alt-fel, cine n'o cu-
noscea? Ah, Dunja, Dunja! Ce minunată fată
era densa! Toți, cari veniau aici, o laudau;
nimenea n'a rostit vre-o vorbă de rău
despre densa. Damele nobile îi dăruiau
când câte-o mică batistă de buzunar, când
o păreche de cercei. Domni călători se
opria de asemenea cu intențiune aici, ca
și când ar voi să prândească senu să cizeze
la noi; într'adever însă numai ca să pôtă pri-
vi ceva mai mult pe Dunja mea. Ori-câtă
de mândru să fi fost vre-unu domn, to-
tuși în prezența ei densul se liniștea și
vorbia amical cu mine. Și se mă cre-
deți, domnul meu, că până și curierii și
vânătorii obicnuiau să-și petrecă câte-o
jumătate de oră cu densa. Casa totă den-
sa o conducea; densa grija totul, pregă-
tea totul și avea pentru tôte timp. Eu,
un bătrân nebun, nu o puteam în des-
tul admira, nu o puteam în destul pre-
țui! Der, nu-mi iubiam ore pe Dunja
mea, nu-mi tractam ore copilul cu cea

mai deplină gingăși? Totuși însă nu mai
pôtă dice nimic; omul nu pôte scăpa de
nenorocire; de aceea ce este scris pentru
densul, nimeni nu-l pôte scăpa.”

Și acum imi istorisi densul cu de-
amăruntul nefericirea sa. Înainte cu trei
ani sosi într'o seră de ernă, — când poș-
tarul cetea dintr'o carte nouă și ficea sa
lucra înderțul paravanului la o haină
nouă, — o trăsura. Călătorul, care purta
o căciulă de cerchez și o manta militară
și era înfășurat într'un pleu, intră în o
odăie și ceru cai. Când auți călătorul a-
cestea, voi să-și ridice vocea și biciușca
sa de cazac, der Dunja, care era obic-
nuită cu ast-fel de lucruri, alergă înain-
tea lui și cu un ton blând întrebă pe
călător, decă nu binevoiesce, să se recre-
eze puțin.

Înfățișarea Dunjei avu efectul obic-
nuit. Mânia călătorului se domoli; el se
arătă gata să aștepte caii și ceru o cină.
După-ce își luă de pe cap umeda și
aspra sa căciulă, își depuse pleul senu
și-și desbracă mantaua, se arătă fără de
veste ochilor celor doi căseni un svelt
și tiner husar, cu un bărbion negru.
Densul se făcu comod și conversă forte
vesel cu poștarul și ficea sa.

Cina fu adusă; caii încă se reintor-

seră într'acestea; poștarul porunci, ca aceștia
fără de a li-se da mai întâiu nutrețul de lip-
să să fiă numai decât inhamați la trăsura sa.
Der când se reintorse din nou în odaie,
află pe tinerul bărbat zăcend aproape
fără conștiință pe o bancă; i-se făcuse de
odată rău, îl dorea capul și îi era dec
imposibil, de a-și continua călătoria....

Ce era de făcut? Poștarul îi ofer
patul senu și doctorul din S. trebuia să
fiă chemat, decă pacientul nu s'ar fi sim-
țit mai bine în dimineța următoare.

În ziua următoare starea husarului se
agravă încă și mai mult. Servitorul senu
merse călare până la oraș, ca să cheme
pe medic. Dunja îi legă capul cu o căr-
pă, pe care o udase cu oțet și se aședă
cu lucrul ei lângă pat, aproape de den-
sul. În prezența poștarului bolnavul sus-
pina greu și nu rostia nici un cuvânt;
der totuși goli două cese de cafea și-și
ceru, suspinând, prânzul. Dunja nu se
depărta de loc de lângă densul. În fi-
care moment el voia să bea, și Dunja îi
oferia atunci un pahar cu limonadă, pe
care ea înșăși o pregătise. Bolnavul își
uda buzele, și de câte-ori dedea el înde-
rțul paharul, slaba lui mână stringea
cu tăria mâna Dunjei, în semn de recu-
noscință.

Cătră prânz sosi medicul. El cer-
cetă pulsul bolnavului, vorbi ceva cu den-
sul nemțesce și apoi spuse pe rusesce, că
are lipsă numai de liniște și că în câte-va
zile va fi din nou în stare, să-și continue
călătoria. Husarul îi dete două-deci și
cinci de ruble pentru visita sa și-l invită
la prânz. Medicul primi, amândoi mân-
cară cu multă poftă, beură o sticlă de vin
și se despărțiră foarte mulțumiți unul de altul.

Din nou trecu o zi și husarul se
simțea tare bine. Densul era estra-ordi-
nar de vesel, încontinuu glumia, când cu
Dunja, când cu poștarul; fluera în tot
chipul, se întreținea cu călătorii, le indu-
cea declarațiunile lor despre primirea de
cai odihniți în cartea de poștă și sciu să se
facă atât de plăcut înaintea bunului
poștar, încâtă acestuia îi pără foarte rău,
când densul, în a treia dimineță, trebui
să se despartă de iubitul senu oșpe.

Era Duminecă. Dunja se îmbracă pen-
tru liturgie. Trăsura husarului trase în-
aintea casei. Densul își luă rămas bun
dela poștar, după-ce îl răsplătise bogat
pentru ospitalitatea și găzduirea sa, și dela
Dunja își luă rămas bun și se ofer să
o ducă în trăsura sa până la biserică, care
se afla tocmai în capul satului. Dunja
sta gânditoare....

se accentuează în introducerea „întru câtă concede unitatea statului“.

În fine arată Zay ca un mare succes dobândit până acuma prin purtarea deputaților Sași, hotărârea din 5 Febr. a. c. a ministerului, prin care s'a dat ascultare cererii bisericii săsesce evanghelice, ca acele posturi, unde preoții sunt totuși odată și dascăli, să fie încuviințate.

Deputatul Zay încheieă vorbirea sa, făcându cele mai mari speranțe alegătorilor, că de aici încolo toate se vor schimba spre mai bine.

După acest discurs primitiv aici colo cu aplauze, er adese-ori întrerupt de strigări ironice, deputatul Kaiser se alătură cu scurte cuvinte la cele desfășurate de colegul său.

Vorbesc apoi d-nii Gottfried Schlandt, fabricant și preotul Herfurth aprobându atitudinea deputaților și propunând o rezoluție în favoarea rămânării lor în partida guvernului, asigurându-i de încrederea lor.

Apoi se dă cuvântul d-lui Dr. Carol Lurtz, care într-o cuvântare plină de foc și de energie, desu întreruptă de aplauzele și aprobările adunării, desfășură păreri și convingeri Sașilor tineri, combatându cu argumentele cele mai puternice punctul de punctu aserțiunile deputatului Zay.

Discursul lui merită a fi reprodus mai pe larg. Pentru ați amintim numai, că frul lui roșu a fost de a dovedi, că în adevăr nu s'a dat Sașilor nici o „garanție“ din cele susținute de deputatul Zay, ci dintr-o nouă ministeriu a declarat războiu pe totă linia naționalității săsesce.

Banffy a dîșu, că recunoște drepturile stabile în lege ale naționalităților. Dér este acesta vr'un succes, că un ministru recunoște o lege votată de dietă și sancționată de Majestatea Sa? Și apoi cum o recunoște: „întru câtă concede unitatea națională maghiară a statului“. Ce garanție poate fi acesta pentru poporul săsescu, care nu vrea să fie maghiar?

Banffy a mai aderat la programul săsescu, dér în ce condițiuni? A declarat, că nu le recunoște Sașilor dreptul de a se organiza ca naționalitate, cum au făcut în programul lor. Numai ca cetățeni liberali îi admite. Ce garanție este și asta pentru naționalitatea săsesce?

Cu diarul „Sieb. d. Tageblatt“ din Sibiu în mână, d-lu Lurtz do-

vedesce că și aceia, cari aprobă purtarea deputaților recunosc, că vorbirea noului ministru de instrucție Wlassici este, dela început până la sfîșit, numai o declarare de războiu școlilor și culturai naționalităților nemaghiare. Ce garanție poate feri dér un astfel de ministru?

La afirmarea lui Zay, că Banffy în clausula amintită a înțeles numai „unitatea statului“ răspunde, că în adevăr el a vorbit de „unitatea națională a statului“, despre care nu se face amintire în legea de naționalitate.

Er câtă pentru „marea concesie“ ce se dice că a făcut ministriul cu privire la posturile cumulate de preoți și învățători, acesta nu s'a făcut de dragul Sașilor, ci pentru că și Maghiarii protestanți au cerut-o, și apoi s'a făcut numai pentru prezent, nu și pentru viitor. Și pentru câte un osu ca acesta, ce li-se aruncă, Sașii se-și uite de datoria lor națională?

Sașii înainte de toate vor să rămână Sași și vor ca deputații lor să figureze ca Sași în dietă, cum pretinde interesul lor de viață și onora lor națională. De aceea d. Lurtz cere ca deputații sași să iasă din partida guvernului, și în viitor să stea în afară de orice partid, căci interesele lor naționale numai așa le vor pute apăra cu succes.

Aplauze sgomotoase și îndelungate împingă vorbirea d-lui Lurtz. și din momentul acesta se părea, că predomna în sală numai spiritul acela, de care e vorba în apelul citat de noi la început.

Propunerea d lui Lurtz a fost sprijinită de d-nii: fabricant Schiel, redactorul Korodi, medicul Flechtgmacher și preotul Ioan Hubbes, cari toți au adus noue argumente în contra espunerilor deputatului Zay și a partizanilor săi. Pentru propunerea lui Schlandt și Herfurth au mai vorbit: avocatul Alfred Schnell susțindu că rămânerea în partida guvernului este o urmare logică a programului săsescu dela 1890 și că această politică e cea mai chibzuită și reală; profesorul Schlandt, care a fost desu întrerupt cu strigăte de desaprobar, și prof. Albert Schiel, singurul care a vorbit de cele 8 milioane de Români, cari încunjură insula mică a Sașilor, admoniând pe Sași să fie precauți ca totdeauna, căci sunt avertați la Unguri. În fine au mai vorbit

încă odată Dr. Carol Lurtz și deputatul Zay.

Abia la 7 ore séra se închise discușiunea și se încep votarea, a căreia rezultat a fost, că pentru rămânerea în partida guvernului au votat 454 alegători, er pentru propunerea lui Lurtz 448 alegători.

Sașii tineri au fost învinși astfel numai cu 6 voturi majoritate, dér au raportat totuși o strălucită învingere morală.

Revistă politică.

În camera deputaților deocamdată între împrejurările de față nu se gândesc să pertracteze proiecte mai însemnate înainte de sărbătorile Pascilor, afară de buget, pentru desbateră căruia vor ajunge două săptămâni, și afară de proiectul privitor la reforme administrative.

Camera magnaților, după primirea bugetului, va începe din nou desbaterile asupra proiectelor biseresco-politice.

Ministerul Bánffy își dă totă truda să consolideze partidul liberal, atât de mult sdruncinat în internul său, și spre acest scop, pentru de-a dovedi serioșitatea în ce priveșce punerea în praxă ale-gilor biseresco sancționate, ministrul de interne a îndreptat un circular către comitetele administrative ale tuturor municipiilor din țară, în care le provocă, ca până în 31 Martie să-și înainteze rapoartele lor, privitoare la limita cercurilor matriculare formând și la sediul oficiilor matriculare.

Despre starea partidei guvernamentale însuși un organ al său dice următoarele: Partidul liberal, slăbit, izolat și avisat numai la sine însuși, oferă acum numai slabe garanții pentru apărarea basei dela 1867, și cu atât mai puțin e în stare a deslega problemele grele, ce șile-a pus. Astăzi el atâră dela fracțiunea mică a Sașilor. Măne poate să fie sfârșită în multe alte fracțiuni, îndată ce se va simți, că decât 10—20 deputați formeză o fracțiune, fiind strins laolaltă și își dau numai condiționat voturile, atunci câștigă dela guvern concesii.

Un casu de totu interesant s'a petrecut în 14 Februarie n. în ședința comitetului administrativ al comitatului Timiș, care casu nu este mai puțin decât volnicia ungerescă patentată. Cu câteva luni înainte ministrul de culte și instrucție publică (pe acel timp Eötvös) a provocat printr-o hârtie, pe P. S. Sa Episcopul român gr. or. din Caransebeșu, Nicolae Popca, ca în corespondența sa cu autoritățile comitatului să se folosescă de limba maghiară. P. S. Sa însă basându-se pe drept și pe lege, n'a ținut sémă de pro-

vocarea ilegală a ministrului și și-a continuat corespondența cu numitele autorități în limba română, care este limba oficiasă și rituală a bisericii române gr. or. Șovinștii unguri dela comitat s'au supărat rău din cauza acestei corecte și românesce proceduri a Episcopului, și în ședința comitetului administrativ dela 14 l. c., care s'a ținut sub prezidenția fișpanului Molnár, inspectorul de școle Sebasztha a făcut o arătare în cauza acesta. Pe baza acestei arătări comisiunea administrativă a comitatului a hotărît, ca pe Episcopul din Caransebeșu să-l părăscă de nesupunere ministrului, pe care îl rógă totu-odată, ca să silescă pe P. S. Sa Episcopul român a folosi de aici înainte limba maghiară. În raportul comitetului, procedura corectă și românescă a P. S. Sale e calificată de primejdioasă statului, „fiind-că prin ea se ațită diferitele naționalități, dér mai ales îndemnă pe „agitatorii“ contra statului, de a procede astfel, împiedicându în același timp lucrarea „patriotică“ a organelor statului“. — Etă astfel înțelegu coconii dela comitatul Timiș legile și aplicarea lor.

Ne aducem încă aminte, că în vorbirea sa dela Bonyhad noul ministru de interne Perczel Dezső a dîșu, că la conducerea matriculelor va aplica învățători în diferitele ținuturi. Dilele acestea s'a dusu la Budapesta o deputație de dascăli maghiari, care a cerut audiență la ministrul Perczel, pentru a-i mulțami, că s'a arătat atât de binevoitor față de învățători. Ministrul a primit o multă prietenie de dascăli unguri și a dîșu, că da! el va încredința conducerea matriculelor învățătorilor în ținuturile, unde va afla de lipsă. Dér ferescă Dumnezeu, el se va păzi ca de foc, ca favorul acestu să-l estindă și asupra învățătorilor confesionali, cărora nu le va da o însărcinare atât de însemnată. Va se dice, ministrul de interne al țării are curajul să spună pe față, că numai pe dascăli unguri îi va încredința cu conducerea matriculelor, căci numai acestia pot să maghiarizeze numele după poruncile date de sus. De altfel noi confesiunile ne bucurăm, că ministrul nu va aplica și dascăli de-ai noștri la această funcție. Ne bucurăm, căci aplicându-i, i-ar strica moralmente, i-ar folosi ca unelte pentru un scop mârșav și blăstemat și i-ar aduce în conflict cu respectul datorit limbii și legilor.

Mișcarea națională și acușările Ungurilor.

Din discursul d-lui V. A. URECHIA, ținut în Senatul român la 8 (20) Decembrie 1894.

...N'ați desmintit aserțiunea Ungurilor despre ireidenta română, pe care au

— „Dér de ce te temi?“ întrebă tatăl ei. „Escelența Sa nu e vre-un lup; densul nu te va mânca; călătoresce numai împreună cu densul până la biserică.“

Dunja se aședă în trăsura lângă husar, servitorul sări pe capră, visiul flueră și caii sburără de acolo.

Sérmanul poștar, nu înțelegea, cum de i-a putut permite Dunjei, să călătorească împreună cu husarul, cum de a putut fi atât de orb și ce i-a putut întuneca atât de grozav mîntea. Încă nu trecuse nici o jumătate de oră și inima începuse să-l tortureze, er densul din cauza acesta fu cuprins de-o neliniște atât de mare, încât nu se mai putu răbda și o porni el însuși spre biserică.

Când ajunse aici, el, vădu că ómenii se imprăsciau, Dunja însă nu se vedea nicăiri. Densul grăbi în biserică; preotul eșia din altar; crâsnicul stîngea luminările; două femei bătrâne se mai rugau încă într-un ungher, dér Dunja nu era în biserică. Sérmanul tată, abia se putu decide, să întrebe pe crâsnic, decă ea a fost la liturgie. Crâsnicul răspunde, că el n'a vădu-o. Poștarul se reîntorse acasă mai mult mort, decât viu. Încă o speranță îi mai rămăsese numai: Dunja își va fi pus de gând, în urma juvenilei sale ușurințe

de mîntea, să mîrgă până la procsima stațiune, unde locuia nașa ei. Într-o iritațiune desperată așteptă el reîntorcerea poștalionului, care o duse. Visiul nu se reîntorse. În sfîșit, spre séra, sosi el, dér singur și amețit de beuturi, aducendu ingrozitorea scire, că Dunja a plecat dimpreună cu husarul mai departe.

Acastă nefericire nu o mai putu suporta; bătrânul se puse deci imediat în același pat în care se odihni în aceeași și și tînerul seducător. Și cugetându-se acum la toate împrejurările, poștarul ajunse la convingerea, că bôla husarului a fost numai fătărită. Sérmanul om fu cuprins de nisce friguri puternice, el a fost transportat la S. și un alt poștar trebu să-l înlocuască de aci înainte. Medicul, care cercetase pe husar, îl visită și pe densul. El asigură pe poștar, că tînerul om fusese foarte sănătos și că densul deja cu ocașiunea visitei sale a presupus unele intențiuni rele din partea aceluia, dér că de frica biciusei căzăsesce a păstrat adencă tăcere. Fiă, că Némțul spunea adevărul, fiă că voia să se fălască numai cu istețimea sa, în or-țe casu densul nu făcu prin mărturisirile sale nici o alinare sérmanului bolnav. Acesta îndată ce se recreă puțin, rugă pe poștarul dela

S., să-i dea două luni concediu și fără de-a spune un singur cuvânt despre intențiunile sale, porni pe jos să-și caute fiica.

Din hârtii scia densul, că căpitanul de cavalerie Minski din Smolensk plecase la Petersburg. Omul, care-l duse, îi spuse, că Dunja, deși părea că-l înșoțese de bană voiă pe Minski, totuși a plâns în decursul întregii călătorii.

Pote că-mi voi pute readuce — cugeta poștarul — perduta mea oiă acasă.

Preocupat de aceste gânduri, sosi în Petersburg. Se duse apoi imediat la baracele din suburbiul Ismailowski la un fost suboficer, un vechiu prietinu al său, și încep îndată să cerceteze. În curînd află, că Minski se află în Petersburg și că locuesce la „hotelul Smerenici“. Poștarul se hotărî să mîrgă la densul.

În ziua următoare desu de dimineță se află în antecamera aceluia și pretinse să fiă anunțat ca un vechiu soldat, care ar dori să vadă pe Escelența Sa. Flăcăul, care vicua cismele, îi spuse, că stăpânul încă dorme și că înainte de 11 ore nimeni nu pote fi lăsat în lăuntru la densul. Poștarul se depărtă din nou și se reîntorse er la ora fixată. Minski însuși veni

la el în halat și cu o căciulă roșie de noapte.

— „Ce poftesci, iubite amice?“ întrebă densul.

Inima bătrânului se sbătea cu putere, lacrimile îl podidiră și numai cu o voce tremurătoare fu în stare să dică:

— „Escelență!... Pentru mila lui Dumnezeu, fiți față de mine atât de grațios...“

Minski îl privi pătrunzător și îngâmfat, îl luă de mîni, îl conduse în odaia sa și încuiă ușa.

— „Escelență“, continuă bătrânul, „totu ceea ce s'a întemplat e perdut; de aceea redați-mi cel puțin pe sérmana mea Dunja. D-vóstră ați petrecut destul cu densa. Nu o aruncați, fără de nici un folos, în prăpastie.“

— „Ceea ce s'a făcut nu se mai pote desface“, dîse tînerul bărbat, care devenise foarte perplex. „Eu sunt vinovată față de tine și gata de-a te ruga de iertare; dér să nu crești, că aș pute să las pe Dunja dela mine; ea va deveni fericită, te asigur pe cuvîntul meu de onore. Și ce mai pretinzi tu dela densa? Ea mă iubesc și s'a desobicituit de felul ei de vieță de mai nainte; nici unul nu va fi în stare să uite cele întemplate“

născocit'o Ungurii cu scopul de a ne face să pierdem simpatia Europei, care vrea pacea, și să-și acopere faptele barbare din Ardeal...

Cum? Ați tăcut, D-lor miniștri, când D. Kalnoky acuză de iredentistă mișcarea naționalistă din România, mișcare la care participă numai din Senat aproape 50 de membri! Nu mai vorbesc, D-lor, de cei 32, cari au găsit atâta independență în inima lor română, pentru-ca să înfrângă un moment disciplina partidului și să-și dea deunăzi voturile pentru a pute să ajungă la unul din cele patru fotolii de vice-președinți. O mișcare ce numără aproape două treimi din reprezentanții țării, deputați și senatori, e o mișcare iredentistă? Dacă D-văstră nu declarați, că s'a înșelat D. Kalnoky, sciti ce rezultă? Rezultă, că D-văstră înși-vă sunteți iredentisti, căci majoritatea, pe care vă sprijiniți este din Liga noastră culturală.

Suntem iredențiști noi toți, revoluționari chiar, vrem să sfășim Ungaria? Dacă nu ați respins asemenea calomniile, în ele veți fi învățat și D-văstră cu țera. Apoi nu era aci, la Mesagiu, indicat locul să ridicați mâna, ce vi-se aruncă și D-văstră și țerei?

Trebuia, ca să afirmați măcar în răspunsul la Mesagiu cu tăria, că România nu e așa cum au acuzat-o, în mod necuviincios, injust și nedemn, membrii din delegația ungurească...

Puteați să spuneți D-lui Kalnoky, să-i dați asigurarea, că nu există iredentism în România, cel puțin, că nu există în societăți pe față, cum este Liga, care e o societate organizată publică, la știința tuturor, sub controlul tuturor. Liga mai mult decât ori care asociație este inteligentă și prudentă, o sciti D-văstră toți, D-lor senatori, cari aparțineți ei.

D-er încă odată, în cazul când Liga e iredentistă, D-văstră deveniți iredențiști prin faptul, că majoritatea D-văstră este din Liga. Sunteți iredențiști? Să mă ierte D. Panu, ilustrul meu amic, acel bărbat, pentru care am o deosebită stimă. Eu știu, că numai D. Panu, șeful democraților, singurul numai D-lui, la altă ocazie, aici în Senat, a cam făcut ceva declarațiuni, ce puteau trece de iredentiste. D-ii miniștri mai au cunoștința de declarațiunea aceea? Eu n'am aprobat-o...

D-lor miniștri, Liga a răspuns D-lui de Kalnoky. Răspunsul nostru este cunoscut; nu-l voi aduce din nou înaintea a o sumă de membri din Liga. D-er nu se cuvenia, în interesul bunelor relațiuni a României cu Austro-Ungaria, să dați și D-văstră formală desmințire acuzărilor aduse, nu Ligei, d-er țerei, de alde Berzevici, Apponyi, și chiar de ilustrul om de stat, D. de Kalnoky? Spusu-i-ați, că nu puteți fi iredentistă o Ligă, care nu a

pomenit n-odată nici o vorbă despre Bucovina și Basarabia, pământuri adevărate ale României?

Spusu-li-ați, ceea ce altă-dată am probat D-lui de Hoyos, ministru austro-ungar din Bucuresci, că dacă se află în limba românească ceva charte, cărți ce i se par iredentiste, există însă de cu mult mai înainte o întreagă literatură ungurească, care vorbește de o Ungarie, care se întinde până la Marea-Negru! (Murmure, ilaritate).

Să țere înaintea justiției în Ardeal la risul și indignarea lumii, fete române, pentru-ca au purtat pe inima lor tricolorul nemului lor. Le aduc de aci omagiul nostru pentru frumosul răspuns ce au dat judeului. De ce nu amintiți la Buda-Pesta, că acolo, la încoronarea Regelui Ungariei, și-au permis șovinistii să arboreze drapelul Moldovei și Valahiei, ca a unor țări vasale coronei S-tului Stefan?! La pretinsul daco-românism al Ligei, al țerei, de ce nu ați pus în față realul pan-maghiarism? În loc de a îngădui să se dea informațiunii D-lui de Kalnoky asupra cifrelor budgetare din budgetul țerei românești, de ce nu ați căutat să aveți informațiunii despre cifrele cari se cheltuesc acolo pentru pan-maghiarism?

D. Berzevici, vorbind de preținșii 520.000 franci, din cari D-văstră, înțelegi cu Liga, ați fi versat foc prin Transilvania, dicea că așa ceva n'a mai cunoscut în vîr un alt budget de stat. Se poate, dicea D-sa, că și alte state subvenționează pe sub mână școlii și bisericile din străinătate, d-er cifrele nu se trec în budget, căci asta nu e compatibil cu decoul internațional. Ungurește e să vorbesci ast-fel!

D-er ab hoste disce! (dela dușman învață). La asemenea ungurească teorie, — prin care cu iscusință, acuzatorul rezervă ca legitim dreptul statului unguresc de a face propagandă în țări străine, — desul ca cifrele, cari se cheltuesc se nu le trecă statului direct în budgetul său, ci se le dea la anume societăți, pe sub mână, în interesul pan-maghiarismului, — la asemenea teorie și practică necinstită, la care D-văstră nu ați avut recurs, mulțumindu-vă fără sfilă a trece, în budgetul țerei, cifrele necesarii pentru școlă și biserică Românilor, supușilor țerei din străinătate; la asemenea teorie necinstită, ce ați răspuns? Căutați să vă informați despre acel pan-maghiarism ascuns, deghisat sub nume de societăți, pe cari îl legitimă oratorul important, fostu seoretar de stat, din delegațiunea ungurească?

Eu aș fi răspuns, că ne sunt cunoscute de mulți fapte pan-maghiarismului, prin legăturile guvernului ungur cu societățile anume create pentru acel scop.

Ca să nu faci istorie tocmai veche, voi aminti numai grasele subvenții, ce primea episcopul romano-catolic din Bucuresci, Ignazio Paoli, nu sunt mulți ani de atunci, sub cuvânt, că îngrijesc de sute de mii de Unguri, cari alt-mintrelea s'ar fi desnaționalizat. Se întâmplă acesta la 1872; documentele sunt la dispozițiunea D-văstră. Subvențiunile, însă, nu au încetat dela 1872, ele au continuat și, din 10 în 10 ani, eu pot să vă aduc dovede despre ele.

La 1882 etă ce se petrecu în parlamentul ungur. Un deputat anume Adam Lazar ceru față burse pentru un număr de tineri Ciangăi din satele din Moldova și pentru tinerii din părțile României. Se dicea, că este de nevoie să se aducă la Pesta un număr considerabil de tineri, în școlile unguresci, ca să se deprindă a fi apostoli ai maghiarismului în țera românească. La vorbele acestea ale lui Lazar, Koloman Thally a cerut mai mult de cât atăt. Elu afirma, că în trecut erau 500.000 Unguri numai în Moldova, și că astăzi nu au mai rămas de cât 250.000, ceilalți romanisându-se, și propune ca să se trimită emisari, ca să îndemne pe Unguri a părăsi Moldova și a trece în Ungaria. La urma urmelor, dice Koloman Thally, dacă guvernul român ar împedea propagandă, să-i propunem un schimb, dându-i doi Români pentru un Ungur.

Comitele Szapary, — o! acesta nu era un deputat o-are-care ci însuși ministrul de finanțe din 1882, — a declarat în ședința parlamentului, că trebuie să se lucreze în propagandă tocmai așa cum Berzevici și se acum în delegațiune, că este faptire legitimă. Ministrul Szapary a cerut subvențiunii mari pentru diverse societăți de pan-maghiarizare, asemenea sub titulatură de societăți școlare și filantropice, căci elu vă da burse la tinerii Ciangăi și că voru ajută propagandă maghiară de pretutindeni.

D. ministru de externe, Al. Lahovari: Când se petreceau acestea?

D. V. A. Urechii: La 1882. Eram abia eșut din minister. D-er nu este vorba de o propagandă numai dela 1882, ci de multe decim de ani...

Am vorbit de ea numai din 10 în 10 ani, ca să nu mă prea întind.

D-văstră cari proclamați, că neintervenirea este o doctrină internațională, peste care nu se poate trece, și că nu puteți interveni în treburile dinlăuntru ale unui stat vecin, aflați ce propunere mai primesc ministrul de finanțe și guvernul ungur la 1882.

La propunerea lui Koloman Thally, de a se iuvita, prin emisari secreți, catolicii din Moldova să treacă în Ungaria, ministrul Szapary răspunde, că s'au luat măsuri pentru repatrierea acelor Ciangăi din Moldova și că voru fi așezați de-a lungul

Tisei, de îndată ce voru fi desecate bălțile și locurile mocirlöse de pe acolo.

Etă d-lor, ceva mai mult decât o intervenire amicală în favoarea a 3 milioane de nenorociți: este împrăștiare de agenți secreți, cari în decurs de mai mulți ani, prin satele Moldovei și ale țerei românești, nu se ocupă decât de a desagreă din țera pe acei 250.000, (acesta este cifra minimă, care a dat'o deputatul Koloman).

Etă d-er, intervenire!

O asemenea intervenire nu ni-se poate arăta nouă din partea vecinului stat. La această intervenire a agenților secreți, ver-o căi-va țeran, mai lesne credători în asemenea propagandă, s'au și grăbit să plece din Moldova și Bucovina și s'au dus în Ungaria. Au vădit însă bieții, ce păpară le este acolo gătită, și îndată s'au întors îndărăt la țera aceea, despre care propaganda le spune numai prăpăstii! (Aplause).

Apoi, d-lor, cu o practică de propagandă maghiară, semi-seculară și care urmează și până astăzi, vine guvernul unguresc să afirme existența unei iredențe în România și să pună în sarcina ei totă mișcarea ardelenască și bănățenă?

De ce, d-lor miniștri, nu ați spus acestea d-lui de Kalnoky? De ce nu i-ați spus, că țera și Liga, cerându-vă să nu stați indiferenți privitori la uciderea a 3 milioane de frați de peste munți, nu vă împinge la daco-românism?

Se acuză întregu nemul românesc, acestu nem pacnic, cum îl numiți d-văstră, și se acuză de ce? Se acuză de iredentism, de daco-românism, tocmai de acela, cari facu pan-maghiarism până și la noi!

La această acuză d-văstră erați dator să arătați, că mișcarea din Ardeal nu este pornită din Bucuresci, că ea este veche; căci cine a studiat istoria nemului românesc e convins, că noi, cu mișcarea noastră de aci nu suntem decât a o sută rotă la carul național de dincolo de munți; că cestiunea națională de acolo a fost, este și va fi și fără de noi, ba chiar și când am stănjim.

Amintiți d-lui de Kalnoky și d-lui de Wekerle, că cestiunea, care agită pe Români din Ardeal și Banat și care are răsuț naturală în inimile noastre de frați, nu este o cestiune eșită din isvor iredentist și nici din România. În adevăr, în urma frumoșei mișcări, întreprinse altă-dată în secolul XVIII, de episcopul martir ardelen, Inocenție, Români ardelen continuă mișcarea sub nemuritorii episcopi Ionu Bobu și Gerasim Adamovici. Aceștia prezintă împăratului Leopoldu acel memorandum cunoscut sub numele de *Suplex libellus Valachorum*, memorandum redactat de către celebrul Méhes, consilierul de curte. Ce cerură Români prin memorandumul acesta la 1791?

(Va urma.)

Și după aceste îi apăsa bătrânului ceva în palmă, deschise ușa și poștarul se vădu deodată, fără de-a ști cum, erași pe stradă.

Mult stăt el nemișcat, în sfârșit observă un sul de hârtie în palma sa. Elu îl luă și desfăcu mai multe bancnote de câte două-șeci și cinc de ruble. Lacrimile îl podidiră din nou — lacrimile mării. Densul ruse bancnotele, le aruncă la pământ, le călcă în picioare și se duse mai departe...

După-ce făcuse căi-va pași, stete din nou pe loc și se puse pe gânduri... și er se întorse... D-er bancnotele dispăruseră deja. Er când îl observă un bărbat bine îmbrăcat, acesta se aruncă asupra unei birji, se puse grabnic în ea și strigă visitivului: „Inainte, inainte!”

Poștarul însă nu-i urmă. Elu se hotărî să se reîntorcă acasă. D-er inainte de acesta doria să mai vadă încă odată pe s-ermana sa Dunja. Cu această intențiune se reîntorse după două zile erași la Minski; făcălul acestuia însă îi spuse într'un ton dur, că stăpânul său nu primesc pe nimeni, îl aruncă afară din antecameră și îi închise ușa inainte nasului.

Poștarul așteptă multă vreme, și după aceea își căută de drum.

În sara acestei zile trecea densul peste Litejmaia, după-ce asistase la un „Te-deum” în biserică „Tuturor obiditivilor”. De-odată sbură o birjă elegantă pe dinainte-i și elu recunoscu pe Minski. Birja se oprî inainte unei case cu trei etaje și husarul urcă grăbind scările. Atunci îi trecu poștarului prin minte o fericită idee. Elu se reîntorse din nou, se apropiă de birjar și întrebă:

— „Alu cui e acestu calu iute, pretine? Nu e alu lui Minski?”

— „Da, alu lui Minski;” răspunde vizitivul; „d-er ce vrei tu?”

— „Ei, apoi din cauza acesta: stăpânul tău mi-a poruncit să duc o scrisorică acelei Dunja, și eu am uitat, unde locuesce Dunja sa?”

— „Aici locuesce densa, în alu doilea etaj, sosesc prea târziu cu scrisoarea ta, iubite pretine. Acum se află elu însuși la densa?”

— „Nu face nimic”, d-ise poștarul pe când inima-i svicnia puternic; „îți mulțamesc pentru lămurirea ta, însă imi voi ști eu implini însărcinarea.”

Și cu aceste cuvinte încep să urce scările.

Ușa era încuiată. Elu sună. Mai multe

secunde trecu într'o așteptare apăsătoare. De-odată scirțai cheia, i-se deschise.

— „Nu locuesce aici Awdotja Simeonowna?” întrebă elu.

— „Da!” răspunde o servitoare tînără. „Ce dorești tu dela densa?”

Fără de a răspunde vre-unu cuvânt, întră poștarul în antecameră.

— „Tu nu poți intra, tu nu poți intra!” strigă copila. „Awdotja Simeonowna are o vizită.”

D-er fără ca s'o bage n s-er, întră poștarul înlăuntru. Cele dintai două odăi erau amândouă întunecate. În a treia era lumină. Elu se apropiă de ușa deschisă și stete pe loc. Minski sta copleșit de gânduri în odaia pomposă mobilată. Dunja, îmbrăcată după cea mai luxosă modă, ședea pe spatele scaunului ei, asemenea unei călarețe pe șeua ei englesă. Ea privia gîgăș la Minski și-și înfășură negrele-i bucle în jurul degetelor sale împodobite cu inele prețioșe. S-ermanul poștaru! Nic-odată nu-și văduse elu fiica atăt de frumoasă. Nu se putu deci reține de a nu o admira.

— „Cine e aici?” întrebă ea, fără de a-și ridica capul.

Elu tăcu! Dunja, de-ore-ce nu primi

nici un răspuns, privi în sus — și cu un țipet cădu la pământ.

Ingrozitul Minski grăbi într'acolo și o ridică, d-er când observă în ușa pe bătrânul poștaru, părăsi îndată pe Dunja, pași inainte lui și d-ise scărășind din dinți, cu o voce tremurândă de furie:

— „Ce vrei tu aici? De ce mă urmăresc pretutindenea, ca un tâlhar? Voesci să mă uciți? Afară cu tine!”

Și înhățându pe bătrân de gât cu mâna sa puternică, îl aruncă pe trepte afară.

Bătrânul se reîntorse la locuința sa. Amicul său îl sfătui, să inainteze la locurile competente o jalbă. D-er după-ce poștarul se răsândi un moment, își mișcă negativu mâna și se decise, să renunțe la ori-ce alte demersuri. Două zile după aceea părăsi Petersburgul și se reîntorse direct la stațiunea sa, unde reluă din nou asupra-și datorințele sale de funcționar.

— „Acesta e alu treilea an, de când trăesc fără Dunja și eu nici n'am mai auzit nimic de ea, nici n'am mai vădu't'o. Dumneșu știe, dacă ea mai trăesc sau a murit. Totul se poate întâmpla în lumea acesta. Ea nu e nici prima, nici nu va fi ultima, care înlăntuită fiind de câte-

SCIRILE ȚILEI.

4 (16) Februarie.

Cine ațită? Sub titlul: „*Agitațiune*“ („*Izgatás*“), fôia maghiară „*Kolozsvár*“ din Clușiu publică un articol de fond, în care aruncă fulgere și trăsnete asupra „*Gazetei Transilvaniei*“. Indemnându-l 'i l'au dată de astă-dată ceea ce le-am scris noi, în numărul de Dumineca trecută, despre blăstămățiile Ciangailor din Săcele. În loc de-a sbiciui după ouviință pe sburdalnicii săi frați, cari au jăfuit și au atacat atât de mișelesc pe cei doi Români săceleni, „*Kolozsvár*“ se năpustese cu furie asupra noastră, ca și cum nu cei ce s'evirșesc blăstămățiile în potriua Românilor, nu cei ce ne atacă ou ciomagul pe strade și în locuințele noastre, ci „*Gazeta Transilvaniei*“ ar fi de vină la toate, pentru-că ea a luat în apărare pe Românii atacați. — Dacă chiar foi de ale guvernului, precum este „*Kolozsvár*“, scie să judece ast-fel lucrurile, apoi să nu se mai mire nimem, că am ajuns să nu mai putem fi siguri de liniște și pace nici în locuințele noastre. Vina, cum am spus și în numărul de Dumineca trecută, o pörtă în prima linie cei ce ocrotesc mișeliile s'evirșite în potriua Românilor, precum le ocrotesc și „*Kolozsvár*“ în articolul de fond de astăzi, scris în contra „*Gazetei*“.

—o—

Procesul de pressă al lui „*Magyar Allam*“. Alaltăeri s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Budapesta procesul de pressă, intentat redactorului responsabil al ziarului clerical „*Magyar Allam*“, Emil Szemecz, pentru un articol intitulat „*Consumatum est*“, care s'a scris imediat după sancționarea legilor bisericilor, și în care procurorul suprem de stat descoperă delictul de pressă pentru laesa majestate. După ce verdictul juraților sună, că Szemecz e vinovat, tribunalul, pe baza acestui verdict, îl osândi la 8 luni închisore de stat, ună ană perderea oficiului și purtarea speselor procesuale și judecătorești.

—o—

Aniversarea de 110 ani a morții lui Horia și Cloșca. Din București se telegrafiază, că la 27 Februarie se va serba în capitala României aniversarea de 110 ani, de când Horia și Cloșca au suferit morțe de martiri, fiind frânți pe rotă la Alba Julia. (O fôia românească din Sibiu ai cărei colaboratori se pretind a fi mari „istorici“ și se va serba „aniversarea de 110 ani a spânzurării lui Horia și Cloșca“). Studenții din București vor face un mare meeting, la care se vor ține prelegeri despre cauzele și urmările răsculării țărânilor români, der demonstrațiun pe stradă nu se vor face.

O scrisore din America. Dela un abonent al nostru din America nordică, cu numele *Iosif Hordobetu*, care în timpul de față locuiește în orașul Niles-Ohio, primim o epistolă, a cărei adresă e scrisă în limba românească. Epistola a fost espedată de-acolo în 30 Ianuarie n. c. și a sosit aici în 13 Februarie. Abonentul nostru ne spune, că în orașul Niles-Ohio se află 18 Români dela noi, cari primesc regulat „*Gazeta Transilvaniei*“ și toți cu supărare cetesc despre starea cea vitregă, în care se află frații lor de-acasă sub stăpânirea maghiară? Frații noștri din America ne trimit, în fine, salutări și îmbărbătări în lupta, ce purtăm pentru sânta și drépta cauză a poporului român.

—o—

Ne mai pomenim. Din Rodna-veche „*Tribuna*“ primește o telegramă, în care se spune, că d-na *Flora Avram*, care a colectat obiecte pentru tombola din București în favoarea familiilor întemnițailor noștri, a fost pedepsită cu 5 zile arest.

—o—

Colera în Constantinopol. Deja în luna trecută erupse colera în capitala Turciei. Dela 5—12 l. c. s'au constatat în oraș 61 casuri de îmbolnăvire și 29 casuri de morțe. Der colera grasază mai tare în suburbi. În Deagatsch s'au constatat 5 casuri de morțe numai din cauza mâncării de pesci stricați. Comunicația cu posta este intreruptă.

—o—

Musica militară va da mâne séra în restaurantul *Fleischer* un concert cu program ales și bogat.

—o—

NECROLOG. Preotul capelan gr. ort. din Bozovicu, *George Dimitrievicu*, după un morbu greu și îndelungat în al 8-lea an al fericitei căsătorii, și în al 7-lea an al preotiei, în etate de 38 de ani a răposat în 13/1 Ianuarie și s'a înmormântat în 15/3 Ianuarie a. c. în Budapesta. — Pe defunctul 'lă deplânge întristată și neconsolabila sa soție *Măriora* născută *Suru* și doi orfani: *Helena* și *Nicolae*; părinți: parochiul primar din Bozovicu *George Dimitrievicu* și *Maria* n. *Popovicu*; surorile: *Maria* căsătorită *Bărsan*; Ana căsătorită *Munteanu* și *Petra* căsătorită *Ruva*, precum și numeroșii consengenți și amici. Fie-i țărâna ușor!

Lucruri scandalose.

Din Opațița, în comitatul Timișorei, primim o corespondență, în care ni se descoperă lucruri scandalose și foarte întristătoare.

Se află în acea comună un învățător, cu numele *Ioan Popovicu*, care mai bine de 20 de ani muncește în acea co-

mună ca învățător. Avut'a bietul dascăl de-a suferi în decursul acestui timp multe neplăceri: mai întâi i-a amărită țilele fostul preot de acolo *Ioan Ghilezan*, care pusese la cale mulțime de plângeri în contra lui, ba s'au făcut din partea Consistorului din Caransebeș și trei ceretări disciplinare în contra bietului învățător. Din ceretările făcute însă Consistorul s'a convins, că învățătorul e nevinovat; că el a făcut cu școlarii esamene bune și are o purtare morală foarte bună. În urma acesta l'a declarat nevinovat.

Din primă-veră anului 1891 însă a venit în Opațița un preot nou, din Caransebeș. Acesta abia s'a așezat în comună și a și început cu pîrele la Consistor în contra învățătorului, sumutându pe omeni și virind totu felu de zizanii între popor și învățător.

Patima l'a dus așa departe pe acest preot păcătos, încât prin mijlocirea lui s'au aflat vre-o 9 omeni din sat, cari au iscalit o hârtie ungurescă adresată inspectorului r. de școle din Timișora. De-ar fi știut bietii omeni, ce ticălosă, ce blăstămată și vîndătoare de neam este acea hârtie, de bună semă n'ar fi iscalit'o. Lor însă li-s'a spus, că e o rugare a învățătorului pentru a fi pus în pensiu și așa omenii, cari nu sciau ce e scris pe unguresce în hârtie, au iscalit'o.

Etă ce era scris în acea hârtie adresată inspectorului unguresc de școle:

După ce îl inegresce pe bietul învățător cu câte și mai câte scoarturi ticăloșe, pîrindu-l între altele chiar și cu aceea, că pe copii îi învață cântările bisericilor cu sirguintă prea mare, dice așa:

„Mai scandalos decât toate este, că din limba maghiară, care este atât de însemnată și dorită, copii noștri de școlă nu sciu nici un cuvânt cum se cade; der acesta nici nu se poate pofti dela ei, de vreme ce învățătorul lor nici din limba română nu are testimoniu de calificățiune, er despre o calificățiune în limba maghiară nici visa nu se poate. Cu durere și cu mare consternațiune trebuie să declarăm, că articolul de lege 18 din 1879, privitor la propunerea obligătoare a limbii maghiare, nici adă nu se duce în deplinire.“

După acesta îl pîresce pe învățător că „îi place a se amesteca la alegerile politice comunale“, că „ațită poporul în contra poruncilor primăriei comunale“, și că „peste totu nu cinstesc și nu bagă nici într'o semă autorități mai înalte (unguresci) și poruncile acelor“, etc. În fine acuză și Consistorul din Caransebeș, dicend, că toate acestea 'i s'au făcut cunoscute Consistorului în mai multe rânduri, der Consistorul n'a făcut nimic. De aceea rógă pe inspectorul unguresc, ca să facă el ceea ce n'a vrut să facă Consistorul, și pe învățătorul *Popovicu* „cât mai curend să-l scotă din post.“

Acestea și alte multe minciuni și ticăloșii se cuprindeau în hârtia înaintată inspectorului unguresc. Inspectorul a luat hârtia și a trimis'o Consistorului din Caransebeș, care prin protopopul *Buziașului* a făcut cercetare, pe baza căreia Consistorul a adus hotărârea, că acușățiunea a fost mincinosă și falsă, de-orece „învățătorul *Ioan Popovicu* din Opațița are atât testimoniu de calificățiune, cât și decret, a dat cu elevii din toate obiectele de învățămînt esamene bune și foarte bune. În fine Consistorul și de astă-dată l'a aflat nevinovat pe învățător și l'a achitat, er actualul preot din Opațița, vînd că nici pe astă oale n'a putut scote din post pe învățător, a început acum să-l șicaneze în altă formă, făcend să nu 'i se plătescă salariul etc. etc.

Am arătat aici starea lucrului așa, după cum ni-se descrie într'o corespondență mai lungă, ce o primim din Opațița. Lucrurile, ce ni-se desfășură aici, sunt cât se poate de triste și dureroase. Hârtia adresată inspectorului unguresc de școle este o adevărată trădare de neam. Dacă este adevărat, că preotul a fost acela, care i-a indemnă pe cei 9 Români din Opațița să iscalască și să înainteze inspectorului acea hârtie, atunci n'ar mai fi vrednicu acel preot să mănânce pâinea poporului român nici 24 de ore. Nu credem, că în sinul plugarilor noștri români s'ar afla suflete atât de negre și ticăloșe, cari pe un învățător român să-l pîrsoș la dușmanii neamului nostru și să ridice în contra lui astfel de plângeri. Celu ce i-a indemnă pe cei 9 Români din Opațița să facă acest pas nesocotit, este celu mai mare și mai primejdios dușman al poporului nostru. Românii din Opațița vor face bine, dacă vor căuta să scie cu siguranță, cine este ticălosul, care a aruncat o asemenea pată pe numele lor și să se ferească apoi de el, ca de o oie rădă, căci cu un asemenea ticălos nici unui Român adevărat nu-i este iertat să mai stea de vorbă.

Danie.

Eu *Iosif Morariu*, îmbetrîndu ca învățător în comuna acesta *Feldiôra*, în care calitate mi-am dat toate silințele întru promovarea intereselor școlii noastre, voesc ca și după morțea mea să nu se lipsesc de spriginul meu, de aceea prin acest Document hotărâsc, ca jugerul de arătură din al treilea pogon de lângă calea ce merge spre *Hopșu*, spre drépta până în *Horbich*, ce se ține de averea mea în mărimea de față, are să fie proprietatea *Bibliotecii școlare române gr. or. din Feldiôra* sub următoarele condiții:

1) Murind eu și soția mea *Ana*, să

un călător ticălos, mai întâi e iubită și după aceea părăsită de cătră acesta. În *Petersburg* sunt o mulțime de domnișore de acestea, cari adă umblă îmbrăcate cu totul în mătase, și mâne în cea mai tristă miserie cutrieră stradele capitalei. Dacă-mi trece apoi prin minte cugetul, că *Dunja* ar pute să se prăpădescă, probabil, în modul acesta, atunci păcătuesc inconșciu, dorind ca mai bine să se odihnesc în mormânt....

Acosta a fost istoriôra pretinului meu, a bătrânului poștar — o istoriôra, care nu odată a fost intreruptă de laorim, pe cari și-le ștergea el artistic cu mânele rocului său, ca și măniosul *Terentisch* în frumoșă baladă a lui *Dimitrijeff*. Aceste lacrimi erau cauzate pôte și de punciul, din care goli densusul în decursul istorisirii sale cinc pahare; der fă cum va fi, elu mă emoționă totuș adenc. După ce-mi lui rămasu bun, trecu o bună bucată de vreme, până ce putui uita pe bătrânul poștar, și încă multu timp mă mai cugetai la sermana *Dunja*....

Când trecui, mai deună, din nou prin orașelul *X.*, imi adusei érași aminte de pretinul meu. Eu auđi, că stațiunea, peste care era densusul, fusese sistată. La întrebarea mea, că ore bătrânul poștar

mai trăesce, nu putui primi nici un răspuns îndestulitor. Hotărî dec, să cercetez locul acela, care-mi era cunoscut, imi inchiriai o trăsură și o porni spre satul *N.*

Era tómnă. Nori închiși întunecau cerul și un vânt rece bătea peste lanurile cöpte, spulberându încöce și incolo frunzele roșii și galbene, pe cari le rupea în drumul său, din pom. Cam pe la apusul sörelui ajunsei în sat și mă oprii înaintea căsuței de poștă. O femeie grasă eși în tinda, în care mă sârutase odată sermana *Dunja*, și imi răspuse la întrebarea mea, că bătrânul poștar a murit deja de un an. În casa lui locuiește acum un văcar și ea însa-și e soția acestuia. Eu începui să mă căesc pentru nefolositărea mea călătorii și pentru cele 7 ruble, pe cari le-am dat pentru ea.

— „Și din ce a murit el?“ întrebai pe femeia văcarului.

— „Din beaturi, tătucă“, răspuse ea.

— „Și unde e înmormântat?“

— „Sub gardu, lângă răposata sa soție.“

— „Mi-ar pute arăta cineva mormântul lui?“

— „De ce nu? Hei, *Wanka*! Lasă odată pisica în pace. Condă pe acest om în cimiteru și arată-i mormântul poștarului.“

La aceste cuvinte grabi înainte-mi un copil andru sdrențaros, cu perul roșu și pe lângă acestea încă și chior și mă conduse numai decatu la cimiteru.

— „Cunoscut'ai tu pe răposatul?“ îl întreb eu pe drum.

— „Cum să nu-l fi cunoscut! Elu mi-a arătat döră cum se facu tilincile. Cätă de adeseori îi strigam eu lui — *D-deu* să-l erte, — când eșia din cărciumă: „*Unchiașule, Unchiașule, dă-ne nuoc!*“ Și atunci imi arunca elu nucl. Tot-deuna se juca cu noi.“

— „Și-și mai aducă aminte călătorii de densus?“

— „Acum trec puțini călători pe aici. Une-or vine aici, în acest ținut, asesorul. Der acesta nu se îngrijesce de morți. În vara trecută sosi o damă nobilă și întrebă de poștar, și se duse la mormântul lui.“

— „Ce felu de damă?“ întrebai eu curios.

— „O damă frumoșă“, răspuse copil andrul. „Densa călătorii într'o trăsură cu șese cai, împreună cu trei domnișori mititei, o doică și un cățeluș negru, și când i-se spuse, că bătrânul poștar e mort, încep să plângă și dise copiilor: „*Rămâneți liniștiți aici, eu voesc să merg la cimiteru*“.

— „Ecă, eu mă oferu, să vă conduc acolo“, îi diseu.

Der eleganta damă dise:

— „Cunosc drumul“. Și cu aceste imi dete cinc copeici. Ce plăcută damă!

Noi ajunserăm în cimiteru. Un loc retras; nimic nu arăta cuprinsul său; pretutinden se aflau cruci de lemn prin prejura, der nici un singur pom nu fusese sădit acolo, spre a-l adumbri. Nicodată în viața mea nu mai vedusem un cimiteru atât de trist.

— „Acesta e mormântul bătrânului poștar“, dise copil andrul, sâriindu pe o movilă, pe care era așezată o cruce negră cu margine de aramă.

— „Și dama a cercetat acest mormânt?“ întrebai eu.

— „Da!“ răspuse *Wanka*. „Eu o observam din departare. Ea se aruncă pe mormentu și rămase multă vreme așa. Apoi se reintorse în sat, se duse la preot, îi dete bani și plecă din nou mai departe; mie însă imi dete densa cinc copeici, — ce darnică damă!“

Eu încă îi dedui copilului cinc copeici și nu mai regretai, că am făcut această mică călătorie și că am cheltuit șapte ruble.

Trad. de I. Se.

fm înmormențați între binefactorii Bisericii și ai școlii noastre, și anumită lângă cei doi fii ai noștri Iónu și Iónu, și îndată după încetarea din viață a unuia din noi, dania se între în folosința Bibliotecii școlare.

2) Pentru toate timpurile câtă va sta școala totă în 4 ani să se cumpere cărți școlariilor sëraci din Clasa a II-a și a III-a din venitul respectiv, și toamna în 6 Octombrie, ziua născerii mele, să se împartă școlariilor sëraci, și apoi cu finea semestrelor să se pună cărțile în biblioteca școlii, și toamna ăra să se împartă școlariilor împreună cu cărțile cumpărate din venitul acelei moșii, în vecii vecilor.

3) În fiș-care ală cincilea an, din venitul acelei moșii să se facă Parastasă pe numele nostru *Iosif* și *Ana*, din care să ia parte numai Preotul, Invătătorii și toți școlarii, cărora să li se împartă pâine, cu care apoi să li se esplice școlariilor, având ocasiunea, de dania noastră.

3) Neținându-se condițiunile daniei noastre, dăm dreptul celui mai de aproape din rudenia noastră, să retragă dania spre folosința sa.

Așa să ne ajute Dumnezeu!
Feldiőră în 3/15 Maiu 1894.

Iosif Morariu,
director și invătător.
× *Ana* soția mea.

Mulțămită publică.

Reuniunea femeilor române din Abrudă, Abrudsat și giură, precum cunoscută este, susține din propriile sale mijloce o școală română de fetițe în Abrudă. Neajunsurile filnice pretind jertfe materiale, cari trec peste puterile cercului restrins al publicului român, la ală cărui sprigină este avizată, așa încâtă numai cu mare cumpetă și încordare și din venite nesigure se susține ecuilibrul în buget.

Intre asemenea împrejurări, îndemnaș de adevărată dragoste de nemă, cu o nemărginită marinitositate a sărită întru ajutorul acestui focală culturală Prea stimata dōmnă *Iuliana Vasii* și Prea stimatul dōmnă *Ioan* Vișia, mari proprietari în Abrudă, și spre a asigura viitorul școlii numite, au donată reuniunii femeilor române, cu dreptă de proprietate, o casă prea frumoasă cu etagiu în apropierea pieței, ca să se folosească de localitate pentru școlă. Faptul nobilă vorbește însuși.

Comitetul reuniunii, în fața acestei marinitosități, își implinesce o sfântă datorință, aducând și pe calea această cea mai căldurosă mulțămită nobililor donatori și dorindu-le, ca faptul măreț, care li-a scrisă cu litere de aură numele în analele reuniunii femeilor române, să fie răsplătit prin recunoștința tuturor ace-

lora, cari din generațiune în generațiune se vor împărtași de fructele binefacerei săvērșite. D-șeu să-i țină la mulți ani!

Asemenea dătoresce reuniunea recunoștință Prea stimatului dōmnă *Mihai* Cirlea, notar publică din Abrudă, care în considerarea scopului culturală, a făcută toate documentele referitoare la donațiunea de mai sus și intabularea dreptului de proprietate, gratuite.

Abrudă, 6 Februarie 1895.

Comitetul reuniunii femeilor române din Abrudă, Abrudsat și giură:

Anna Filipă,
presidentă. *Alesandru Ciura*,
secretară.

Produțiuni și Petreceri.

Bală și concertă în Boeșia-română. Marți în 7 (19) Februarie 1895 se va ține în sala ospetăriei mari din Boeșia-română Balul română împreună cu Concertă.

Cântărilor vor fi executate de cătră renumitulă *Coră vocală din Chiseteu*. Programul produțiunii este următorul: 1. Moto. 2. „Mersă“, coră micșă secetă de G. *Musicescu*. 3. „Cinelă cinelă“, piesa teatrală în ună actă de V. *Alesandri*. 4. „Hora Olutului“, coră micșă secetă de G. *Musicescu*. 5. „Crisiana“, coră micșă quartet de J. *Vidu*. 6. „Vlăduțulu mamei“, monologă comică predată de J. *Dragiciu*. 7. „Dis'au badea“, coră micșă secetă de G. *Musicescu*. 8. „Stăncuța“, coră micșă secetă de G. *Musicescu*. 9. „Nevasta, care iubescă și Tacă bărbate“, coră micșă secetă de G. *Musicescu* și J. *Vidu*.

Venitul curată e destinată pentru fondulă reuniunii de lectură din locă, ce se va înființa. *George Vucă*, președinte, *Nicolae Cocosă*, *Constantin Oncea*, notari. *Todoră Ciula*, cassară. *Paulă Stanciu*, controlor.

Membrii de comitetă: *Petru Verdeu*, jude comunală, *Marcu Huma*, sub jude, *Ioană Assană*, *Constantin Siepetiană*, *Trifu Oncea*, *Constantin Ciula*, jurați comunală. *Ioană Vucă* comerciantă, *George Pernu*, *Constantin Tina*, *Ioană Popovică*, *Alexe Poppescu*, *Paelă Stană*, preoți. În ora de pausă membrii nimitului coră voră juca „Călușariulă“. Prețul de intrare: Pentru familia (de 3 persoane) 2 fl. 50 cr., pentru persoane 1 fl. Ofertele marinitose suntă a se trimite la adresa Dōmnului *Petru Verdeu* jude comunală în Boeșia-română.

Reuniunea română de cantă din B. Comloșă invită la Concertulă împreună cu dansă, ce se va arangia Sămbătă în sala ospetăriei mari. În pausă se va juca „Bătuta“ și „Călușariulă“. Inceputulă la 8 ore p. m. Prețul: loculă I 70 cr., II 50 cr., III 30 cr. de persoană.

Ineligența română din Verșetă va da în 21 Februarie n. c. o serată musicală, împreună cu dansă. Inceputulă la 8 ore sēra. Intrarea: de persoană 1 fl, familie (de 3 membri) 2 fl. 50 cr.

O bandă internațională de spărgători.

De vre-o câte-va zile diarele vieneze și budapestane suntă pline de interesante amēnunte asupra prinderii și operațiunilor unei bande internaționale de spărgători.

Compusă din omen tineri și „intelligenți“, faimōsa bandă a operată aproape în toate orașele mari din Europa. Se bănușeșe chiar, că operațiunea ei s'ar fi întinsă și pe teritorul română, și că „tinerii“ spărgători ar fi autorii furtului dela bancherul *Danielă* din Iași, întēplată în 1892, și ai spargerii băcăniei *Pandurulă* din str. Colței, în Bucureșci.

Interesantă e, că aproape toți membrii bandeii suntă fii ai Peninsulei Balcanice și se numescă: *Dimitri Papacosta*, *Pericles A. Affendakis*, *Mathias Sahljo*, *Panarithos* (toți greci) și *Vlădimir Ristică* (sērbă), fostă vice-consulă ală Serbiei la Triest.

Banda a fostă descoperită la Budapeșta, unde de ună timpă încōce spărgerile prāvāliiloră erau la ordinea zilei. Cu privilegiul ultimei spargerii la Budapeșta, poliției i-au părută suspecti doi tineri eleganți, cari cu câte-va ore înainte se plimău mereu pe trotuarulă prāvāliei. Neavând motive neîndoelnice pentru a i areșta, poliția li-a luată numai semnalmentele și i-au urmărită până în strada *Vaczi-Körut*.

Mai mulți inși au afirmat, că și cu privilegiul altoră spargerii au vēdută doi tineri eleganți. Așa o damă a anunțată poliția, că la dēnsa a locuită ună dōmnă tineră, fōrte inteligentă, care însă cu câte-va luni mai înainte a plecată la München, de unde i-a și trimisă felicitare de anulă nou, ăr după această cu două zile l'a întēlinită în Budapeșta, cu care privilegiu i-a spusă, că plecă la Triest, unde va locui de aici înainte. Numele lui este *Dimitri Papacosta*. Descrierea acestui tineră se potrivea de minune cu a unuia dintre cei doi tineri în cestiune. Poliția aflândă, că cartierulă lui *Papacosta* este în *Kertész-utca* Nr. 43, i-a făcută o perchisițiă și a aflată o mulțime de instrumente, cari se întrebunțeză la spărgerea lăcatelor; a aflată de asemenea vre-o 80 de chei false. Din scrisorile, ce a aflată, a dată de urma mai multoră nume, dintre cari poliției li s'au părută suspecte cu deosebire aceste două: *Mathias Sahljo* și *Pericles A. Affendakis*.

Pe acestă din urmă l'a prinsă la postă, unde aștepta o epistolă „poste restante“ pe numele său. Dela ună birjară poliția a

aflată apoi, că *Papacosta* a luată trenulă acelerată, care mergea spre Belgradă. Doi detectivi au plecată în urma lui și au descoperită, că el s'ar fi dată josă din trenă la *Szabadka*. Și într'adevăr, scoborându-se la *Szabadka*, l'au prinsă la hotelulă „*Arany bārany*“. Pe ală treilea, pe *Mathias Sahljo*, l'a arestată la cartierulă său din *Vaczi-körut*. E interesantă, că la toți trei s'au găsită o mulțime de mărci postale din toate statele, apoi o mulțime de monede de câte 20 și 10 fileri și chei false, precum și alte instrumente de spartă. La *Papacosta* s'au mai aflată mai multe fotografii ale unor dame tinere.

Elă avea relațiunī cu femeii din familii bune. În Viena s'a logodită cu fata unui mare comerciantă.

În legătură cu acestea, diarele din Budapeșta ne anunță, că poliția din Triest a arestată pe ună d. *Vladimir Ristică*, fostă vice-consulă ală Serbiei la Triest, pentru-că s'a dovedită, că a participată și dēnsulă la operațiunile bandeii.

Scirea această este cu atâtă mai sensațională, cu câtă *Ristică* a luată o parte însemnată în viața politică a Serbiei și principele *Munteșegului*, în semnă de stimă, l'a numită adjutantă de onore.

Cercetările poliției din Budapeșta au mai scosă la ivelă, că banda a operată și la Praga, Berlin, Viena, Hamburg, Roma, Constantinopol și, cine mai știe, mănepoimane, se va dovedi, că „tinerii“ eleganți greci și-au practicată meseria și la Honolulu.

Sciri telegrafice.

Budapeșta, 16 Februarie. Atătă aci, câtă și în cea mai mare parte din țeră cade necontentă nea.

Arco, 16 Februarie. Starea sănătății arhiducelui *Albrecht* se îmbunătășeșce. Imprejurimea lui a începută din nou să speredze. Bolnavulă a măncată cu poftă.

Oradea mare, 16 Februarie. Secretarulă camerei comerciale din Tērgulă-Mureșului, *Desideriu Rēthy*, s'a impușcată din cauza unei bole incurabile.

Berlină, 16 Februarie. În Reichstag se desbătă cestiunea agiului. Cancelarulă *Hohenlohe* declară, că este aplecată a intra în pertractări cu alte state, interesate la valorisarea argintului, pentru de-a lua astfelă măsură comune.

Budapeșta, 16 Februarie. La tragerea lasuriloră „*Ió sziv*“, câștigă 10.000 fl. seria 6217, Nr. 94 ăr, câte 1000 fl. seria 4755 Nr. 9 și seria 7356 Nr. 39.

Poesii populare.

Culesc din popor.

Cine 'n lume a vēdută
Bosiocă crescută în ărbă
Drăguță la omă cu barbă?
Cine 'n lume a vēdută
Bosiocă crescută în fēnă
Drăguță la omă bătrānă?
Cine 'n lume a vēdută,
Prin pădure scānteuță
Și omă căruntă cu drăguță?...

De s'ar face dēlulă luncă
Sē-mi vēdă a mea mândrulucă,
Dēlulă de s'ar așeșă
Sē-mi vēdă mândra ce-a lucra
Și de amēdă unde-a sta?
Dēlulă de s'ar risipi
Sē-mi vēdă mândra unde-a fi,
La jocă cu cine-a vorbi?

Eu pe dēlă, mândra pe vale,
Duce-măși într'a ei vale,
Duce-măși s'ō întēlneșcă
Și ceva sē-i povestescă,
Și sē-i pună ceva pe capă
Că voescă umbră sē-i facă,

Sē n'ō arșă sōrele
Că-i albă ca dōmnele.

Badea 'n vērfulă muntelui,
Mândra 'n valea dorului;
Badea umblă peste fēnă,
Mândruța-i cu doră 'n sină.

Dōmne, sē moră până 'n sēră
La trei zile sē 'nviu ăra,
Sē-mi vēdă mândra cum trāesce,
La jocă cu cine vorbeșce.
De-a vorbi c'ună omă de trēbă
Cu trei părți mi-a fi mai dragă;
De-a vorbi c'ună omă urită,
Ăra mă bagă în pāmēntă.

Bădiței îi de-o drăguță,
Ca și codrulă de-o frunză:
Căci dēcă tōmna sosescă
Frunza cade, putreșescă,
Badea-și ia penă mieriă
Și se duce 'n cătuniă.

Lăpușulă ungurescă.

Constantin Mană,
invătător.

Fata cu sōrele și luna în peptă.

A fostă odată, ca nică-odată, că de n'ar fi, nu s'ar povesti.

Au fostă într'ună sată doi tineri cășetoriți. Bărbatulă era pescară, câte-odată servia și ca marinară pe corābii, așa că de multe-ori săptēmāni întregi lipsia de-acasă. Dēr nevasta sa era de-o fumșeșe amēțitōre și pe lângă asta mai avea sōrele și luna 'n peptă. *Georgiță*, căci așa se numea soțulă ei, o păzia ca pe ochii din capă, sē nu o vadă cine-va cu acele stele minunate. Dēr s'a întēplată, că odată făcēndă chefă cu ună prietină ală său, puse rēmășagă, că prietinulă nu va putē gāci, ce are nevastă-sa pe peptă, și dēcă câștigă, atunci elă îi dă totă averea, căci *Georgiță* era omă bogată. — Prea bine, a răspunsă soțulă său, și-apoi s'au despărțit.

Ajungēndă acasă, *Georgiță* n'a spusă nimică nevetei de aceea ce făcuse, ci numai s'a culcată. A doua zi a plecată ărași la mare să pescușeșcă, ca de obicei. Ne-fiind însă pesce, *Georgiță* creșă, că va fi mai bine să plece ărași în serviciulă unei corābii, decâtă sē-și pērdă timpulă de-a surdă.

Așa a și făcută, și fără a mai gândi la ceva, a plecată cu corabia pe mare pentru mai multe săptēmāni.

Prietinulă, cu care se prinsese, hotără ca în lipsa lui să potă afla ce are soția lui *Georgiță* pe peptă.

După plecarea lui *Georgiță*, nevastă-sa, fără nică o frică și fără a gândi la ceva, își vedea de treburile casei și totă ziua lucra câtă putea mai multă. Într'ō zi numai se pomenescă cu ună moșă bătrānă, care venia într'ō căruță, în care mai avea și o ladă. Moșulă cere găzduire în nōptea aceea, ăr nevasta lui *Georgiță*, femeia cu sufletă bună, l'a primită, l'a îngrijită, vēdēndă, că e omă bătrānă și năcăjită; i-a dată de mănecă și apoi o mică odăiță, unde sē dōrmă. Dēr unchiașulă s'a rugată, sē-i primescă lada la ea în odaș, căci avēndă lucruri scumpe într'insa, fi e tēmă, ca nu cum-va slugile, mirosindă, sē i-o fure peste nōpțe. Femeia a primită bucurōsă lada moșului în odaia, în care se culca.

Acestă hoță de bătrānă nu era altulă, decâtă prietinulă, cu care *Georgiță* făcuse rēmășagulă, și care băgase acum în ladă ună altă prietină ală lui, cu ajutorulă căruia sē potă afla, ce are pe peptă nevasta lui *Georgiță*.

Sēra, cândă s'a culcată, femeia desbrăcāndu-se, omulă din ladă vēdă sōrele și luna strălucindă de pe peptulă ei și a cum rēmășagulă era câștigată.

Despre polițe seu cambii.

De-odată cu înființarea și dezvoltarea institutelor noastre de bani, țeranii români au făcut cunoscință cu documentele de bani, numite *polițe, seu cambii*.

Când li-s'a dat țăranilor bani cu împrumut, ei au scris polițe așa, după-cum li-s'a arătat, adică fără să cunoscă însemnătatea polițelor, fără să știe, cum se umplu, fără să știe, cum se umble cu ele, și că ce pagube pot avea, decât nu se ținu de termină, și altele.

Perderile materiale provenite și cari, în parte, provin și astăzi din cauza acesta, sunt destul de mari.

Însă nu numai țăranii, der chiar și între inteligență, afară d'or de advocați, forte puțin găsim, cari se pricepu în afaceri de polițe.

Cu toate acestea ramul de afaceri cel mai dezvoltat în băncile noastre, sunt afacerile de polițe: escomptul. De aceea credem, că facem un bun serviciu cauzei, decât publicăm aci povețele „despre polițe seu cambii”, ce le găsim în interesanta scriere a d-lui *Petra-Petrescu*, intitulată „*Compasul românesc*”, anuarul financiar, anul II. În această carte găsim o iconă fidelă asupra tuturor institutelor noastre de bani, cuprinzând și un adaus forte practic și de mare folos pentru poporul și cărturarilor noștri, *despre polițe și legea cambială*.

Acum când țăranii noștri au atâtea daraveri cu polițe, d-lui *Petrescu* nu putea publica în *Compasul seu* ceva mai practic, de cum e legea cambială, introducând pe cetitorii săi în toate amănuntele, ce se referă la polițe, explicând terminii, și aducând formulare, prin cari se arată cum trebuiesc umplute polițele și ce se face omul, ca să nu aibă spese zadarnice, decât a scris vre-o poliță, și altele. Cei ce doresc a avea această folositoare carte, o pot cumpăra dela d-lui autor P. *Petra-Petrescu* din Brașov pentru prețul de 60 cr. De-ocamdată noi reproducem din ea următoarele:

Polița este un document, prin care cineva se obligă a plăti cuiva o sumă anumită, la termină hotărâtă, seu în persoană, seu prin altul. Din punct de vedere juridic, nu conține un titlu special de drept, după cum se dice această despre alte obligațiuni și diferite contracte. Ori ce pretensiune cambială basată se încasază, relative, după o procedură cu multă mai strictă și mai scurtă ca alte pretensiuni. Polița este considerată ca și banul și se poate transmite dela unul la altul. O lege specială, numită *Legea cambială*, prescrie forma poliței și stabilește valoarea, adică tăria ei de poliță. Lipsind forma prescriasă seu și numai una din recerînțele esențiale ale poliței, ea nu mai are tăria de poliță.

Polița se mai chiamă românesce *cambiu, cambie*, (de aici cambială), *schimbă*, unguresce: *váltó*, în germană: *Wechsel*, latinesce: *literae cambiales*.

Persóna, care emite polița se numește: emitent, trasant, trăgător, autor. Persóna asupra căreia se trage, se trasază, seu care capătă ordin de plată, se numește *trasat seu tras*, ér aceea, la care trebuie să se facă plata, se numește *remitent*.

O poliță cu trasant, trasat și remitent se numește *poliță străină, trată rimasă*.

Decă trasatul acceptază, adică subscrie, și prin acesta ia asupra-și îndatorirea de a plăti, polița se mai numește *accept*, ér trasatul: *acceptant*.

Decă emitentul se obligă însu-și să plătescă, polița se numește *poliță proprie*, în România: biletul la ordin.

Când în poliță se designază un loc de plată deosebit de domiciliul trasatului, polița însa-și se numește: *domicil*: persóna care domicilează: *domiciliant*, ér persóna ori firma, unde se face plata: *domiciliat*.

Girant, indosant, indorsant se numește acea persóna scrisă pe dosul poliței, care transmite altei persóna polița. Cea din urmă se numește: giratar, indosatar.

Între mai mulți giranți, deosebim: *anterior*, care e scris înainte cuiva, *posterior*, care e scris după altul.

Onorant este persóna, care acceptază ori plătesc pentru onorea vre-unui obligat cambial, care din urmă se numește atunci onorat.

Terminul de plată se mai numește: *scadență, expiră*. Când expiră? când e scadența? însemnază: când e terminul de plată?

A *escompta, a esconta, a sconta* (de aici *scompt, scont*) însemnază a vinde seu a cumpăra o poliță înainte de scadență. A *reescompta (reescompt)* = a vinde altuia, înainte de scadență o poliță cumpărată. (La escomptare și reescomptare, interesele până la scadență tot-deuna se subtrag din suma poliței).

Scont și discount sunt dobânzile, cese compută la vânzare și cumpărare.

A *achitu seu a rescumpăra* o poliță însemnază a plăti suma înscrisă în ea.

Timbrul de pe polițe nu este o recerînță esențială. Va să dică, polița este valabilă și decă lipsesc timbrul. Legea de timbru însă prescrie, ca polițele, a căror durată dela data emiterii până la scadență nu trece peste 6 luni, să se timbreze după scala I, ér cele, cari trec peste 6 luni, după scala II. (Aceste scale se pot vedea și în „*Călendarul Plugarului*“.)

Duplicatele și copiele girate se timbrează ca originalul.

Timbrul corespunzător, decât nu se

afă tipărit în blanchetă, trebuie lipit pe dosul poliței și supratimbrat înainte de subscriere la vre-unu oficiu de dare regescă, seu la altu oficiu, ori organu autosat spre acesta.

Decă lipsesc timbrul recerut după scala I, ca pedepsă se plătesc de 50 ori, ér decă lipsesc timbru după scala II, de 10 ori atâta, câtu timbru ar fi trebuit să aibă polița.

Polița scrisă cu trasant și giranți se numește *poliță de bancă*. Forma acesta este indispensabilă pentru polițele, ce se escomptază la banca austro-ungară.

Altă formă de poliță este: *polița cu cavenți, seu polița cu garanți*. În acesta *garanții seu cavenții* subscriu pe câmpul alb al poliței, de-asupra de timbru, ori în câmpul alb din dreapta, der tot-deuna adaug după nume cuvântul: *garant ori cavenit*. Astfelu de poliță nici nu trebuie protestată, pentru-că garanții nu iesu din obligu.

Atâtu ca acceptanți, câtu și ca trasanți pot figura mai multe persóne.

La subscrieri, firmele protocolate subscriu întocmai, cum s'au înregistrat, particularii este mai bine să subscrie cu numele și cu conumele întregu, ca să nu se nască nici o confuziune.

Subscrierile se fac, seu cu mâna proprie, seu prin plenipotențe legalisate. După decisiunea curială 1110/1886 însă, se pot face și prin purtarea mânei.

Fia-care girant se poate regresa pentru suma poliței dela ori-care din anteriorii lui, este însă responsabil pentru plata poliței față de toți posteriorii săi. Corecturile nu sunt admise pe polițe. Când est acusat pentru vre-o poliță, pe care te-a scris altul fără învoirea ta, nu-mai decât să ceri intervenția unui avocat. Nefăcându obiecțiuni, poți fi constrinsu la plata poliței.

Literatură.

În editura librăriei *N. Ciurcu* din Brașov a apărut: *A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare în școlile populare române, pe baza planului ministerial de învățământ, de Franciscă Koos, inspector școlar în pensiu și consilier r., și Vasile Goldiș, prof. gimn.* Prețu unui esemplar legat 25 cr.

Glume și povești.

de *Dumitru Stăncescu.*

Mai mare...

O țigană bătrână vine la porța unei casării și întreba în soldatul de pază:
— Maică, fiu-meu acilea e?
— Care fi-tu?
— Fii-meu.
— Cum îl chiamă?
— Ionu.

— Și mai cum?
— Și mai cum să fi?... — Ionu.
— Apoi așa, de unde știu eu, ca Ionu o fi, că Ionu sunt mulți.
— Horț fi, maică, der ca elu nu, elu e mai mare.
— Ce e, căpraru e?
— Mai mare.
— Sergentu?
— Mai mare.
— O fi maioru?
— Mai mare, maică, mai mare.
— Te pomenesci c'o fi sub-locotenent, fă?
— Mai mare.
— Dór n'o fi dom' căpitanu?
— Mai mare.
— Ce felu mai mare, fă femeie, de câtu dom' căpitanu?... Că dór colonel n'o fi, că nu sunt coloneli țigănoși; căpitan totu se mai găsecu mai arăpi așa der mai în susu nu.
— E mai mare, maică, că elu e n'tăiu. bate toba când se duc soldații unde le loru treba.

*

Era să facă.

Se întelnesc unu pui de țiganu cu Româncă, la care lucra mă-sa une-ori.
— Ce mai faci mă Ionică? l'a întrebatu femeia.
— Bine.
— Der mă-ta ce face?
— Bine, era să facă aseră plăcinte der n'a mai făcutu.
— Der de ce?
— Apoi n'aveam brânză și untu și făină, ca tavă găsea ea în satu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Animale, cari plângu.

Precum sunt unele animale, cari ridu, așa sunt și de acelea, cari plângu. Cănele, calul, elefantul, ursul, cloțanul, măgarul, oile, vitele, diferitele soiuri de maimuțe, cămilele și girafele, decât animale lor e cuprinsă de vre-o întristare, lacrimăză. Animale, cari se acată pe arbori, ca d. es. pisicile (mățele), când cineva le bate, plângu, ér maimuțele, decât se simt înșelate, ori amăgite, întotdeuna varsă lacrimă. Elefantul, când este luat la gónă, geme cu durere. Unu călătoru spune, că în deserturile Siriei a vedut cămile înșelate, cari de dorul apei versau șiróe de lacrimi.

Călendarul săptămânii.

FEBRUARIE are 28 zile. FAUR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dom.	5 Sf. Mart. Agata	17 Constanța
Lun.	6 Păr. Vuocol	18 Ep. Simeon
Mărti	7 Sf. Parten. și Le.	19 Susana
Mer.	8 Sf. Teod. Stratil	20 Fleuter
Joi.	9 Sf. Martir Nicef.	21 Eleonora
Vin.	10 Sf. M. Haralamb	22 Serb. Petru
Sam.	11 Sf. Ierem. Vlasiu	23 Romana

Dimineța unchiașul s'a sculat și luându-și lada, a mulțumit cu smereniă pentru găzduire și apoi a plecatu.

Corăbierul se întorse și primul lui gându a fost, să mergă la prietenul seu să-l întrebe, de a putut afla semnele nevastei sale? Când vedu, că a perdut rămășagul, era să-i viă nebuniă, der se stăpâni totuși și se hotări a-și pedepsi nevasta, credându, că cu voia ei aflase. S'a întorsu acasă supărat, fără a spune nimic; și când plecă la pescuire a doua zi, îi spuse, să-i aducă acolo de mâncare. Sosind prânzulu, nevastă-sa se grăbi a merge cu mâncarea, și ajungându la mare, vedu pe *Georgiță* într'o luntre apropiindu-se de mal. Elu trase barca până lângă țermu și dișe nevastei să sară la elu cu mâncarea. Atunci corăbierul sări din luntre pe mal și dete drumu bărcii cu nevastă-sa în ea. Valurile îngrozitoare ale mării duceau cu ințela fulgerului barca, care se sbuciuma printre talanuri, aruncată ca unu paiu.

Georgiță o pedepsise.

*

A mersu biata femeia cu barca câte-va zile, și mereu era cuprinsă de frica morții ca nu cum-va să fiă înghi-

tită de mare. În fine după multă rătăcire pe apă, ajunse la unu țermu, de care se opri luntrea și ea sări jos.

Omenii, cari locuiau aceste pământuri, se strinseră în giurul ei și începură a-o întreba, de unde e și cum vine aci? Femeia le istorisi cele pățite. Atunci ea fu dusă la împăratul acelei țeri, căruia îi spuse aceleași lucruri. Rămânându ea aci și vedendu feciorul împăratului atât de frumós, și sciindu, că are sórele și luna în peptu, se îndrăgosti de ea și mai târziu spuse tătâne-său, că o ia de nevastă. Mai întâiu împăratul era împotriva, der la urmă se învoi și elu și i-o dete. Mare nuntă s'a făcutu și multe petreceri s'au datu.

*

Trecu'ta multu timpu dela căsătoria fiului de împărat, și éta că se dá scire în țera, că se se stringă oști și se plece la războiu, căci vrășmașii au intrat în țera.

A plecatu împăratul și fiu-său, împreună cu totă curtea lor, la bătăliă. Fiul împăratului a rugat pe nevastă-sa să-i mai trimetă scire, cum se află, și elu îi va trimite stafetă dela războiu.

În lipsa loru tinera nevastă născu doi feciori de totă frumșețea, cari aveau sórele în frunte. Sócră-sa însă, nevasta împăratu-

lui, fiind-că și ea avea o fată, der urită ca nóptea, pe care nu o putea mărita, era invidioasă și scrise fiului seu, că nevasta lui născuse doi căței. Primindu astă veste, feciorul de împărat, mahnitu, răspunse, că decă e așa, atunci pe copiii ei să-i tae, ér ei să-i tae mânila dela cote și să-o alunge dela casă. Acestă veste a umplutu de bucuriă pe nevasta împăratului, care și făcu numai decâtu după cum îi scrisese fiul seu.

În această stare se depărta nevasta fiului de împărat.

Mahnita și plângendu a mersu ea multu timpu ast-fel, până a ajunsu într'o pădure mare și dându peste unu săriaș, s'a aplecatu să bea apă. Der sărindu o picătură de apă pe mână de-odată mâna i-se făcu la locu. Vedendu acesta, ea băgă în apă și mâna cealaltă, care de asemenea se făcu sănătoasă; își luă apoi copiii, îi udă și aceștia înviară.

Acum plecă femeia prin pădure, unde nu auția altu ceva, decâtu strigătul paserilor răpitoare și urletele fiarelor. Și s'a dusu, s'a dusu, până ce odată nemeru peste unu palat frumós. Intră să ceră găzduire și află, că palatul e gol. Într'o sală găsece pe-o masă o vergea frumósă, pe care sta scrisu: „*Bate și vei fi servit*“.

Ast-fel a făcutu și îndată i-se înfățișă slugi multe întrebându, ce dorece.

De aici înainte i-a mersu treba bine avea de toate și trăi aci multu timp.

*

După-ce s'a întorsu feciorul împăratului dela războiu, a aflatu, că după poruncă, nevastă-sa fusese alungată. Der odată plecându la vânătoare, se întemplă, că rătăcesce tocmai în pădurea, în care se afla nevastă-sa. Dă peste palat și intrându cere găzduire, fără a-și cunósce vechia sa sofiă. E primitu cu toți ai săi. Săra, ședendu la masă cu stăpâna, ea îl rugă să spună o poveste, că apoi și ea va spune. Elu se învoi și începă a povesti. Când veni rândul ei, ea își spuse totă viața. Atunci feciorul împăratului, recunoscendu, că e ea, îi cădu în genunchi și ceru ertare. Pe cea se făcu și era bucuriă mare.

Ea cu elu și cei doi fii se întorsu apoi érași la împărat, a cărui nevastă murise în lipsa fiu-său și toți se bucurară și mari petreceri se făcură.

Și ce bune bucate, nene, cum măi mâncam din ele.

Și acu mă lingă pe buze și mă scobesc în mesele!

C. Romulus.

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Februarie 1895.

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Buy Price, Sell Price. Includes items like Bucnote rom., Argint român., Napoleon-d'or.

Marfă sârbescă, grea dela 43.1/2 cr. până la 44.1/2 cr. Transito, mijloci a grea dela 43.1/2 cr. până la 44.1/2 cr. transito ușoră dela 41.1/2 cr. până la 42.1/2 cr.

Cursul losurilor private din 13 Febr. 1895.

Table with 3 columns: Location, Buy Price, Sell Price. Includes locations like Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maieru.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX Nr. 96—1895.

EDICTŪ.

Maria Popenciu gr. or. din Veneția inf. în 28 Novembre 1894 a intentat procesul divorțial contra bărbatului ei Georgiu Lascu Stoica Chifiu gr. cat. totu de acolo, carele de mai mulți ani a părăsit-o cu necredință, și după-ce i-s'a aflatu domiciliul ca servitoru în strada negustoriloru Nr. 3 din București, în 21 Decemvre 1894 i-s'a comunicat u acțiunea, ca s'e răspundă la alegațiunile ei; însă nevoind u a răspunde, nici a-și pune reprezentant u legalu în decursul procesului, se provocă pe calea Edictului: ca în terminu de 6 luni s'e se prezenteze înaintea forului matr. gr. cat. de I Instanță alu Făgărașului; alt-cum va fi suplinitu prin „curator ad actum“.

Făgărașu, în 7 Februarie 1895.

Nr. 621,2 - 3

Basiliu Rațiu,

vicariu for. și preș. for.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Essenz stomatică compos. Marca de contravenție J. în stea.

Picături de stomac St. Jacob.

Unu medicamentu forțe bunu și probat u ca siguru contra bôleloru de stomac u, cu deosebire contra indigestiunei, lipsei de apetițiu, duriei, sgârțurilor, colicei, arsuri, constipației etc. Sticle cu 60 cr. și 1 fl. 20 cr. Prospectu gratis.

Ca mijlocu de primulu rang u s'a doveditu de mai mulți ani la bolnavi de nervi Elixirulu de nervi a lui Dr. Lieber marca înreg. și ancora. S'e se cêră prospectulu. S'e prepară după prescripție medicală oficiosu legalisată în farmacia M. Fanta, Praga.

BETIA se vindecă și în casurile cele mai rele cu Esența Sougede. Cura se pôte face cu séu fără seirea bețivului. Esența este fără colóre, mirosu și gustu. Succesulu siguru și garantat u 1 flacon 1 fl. 80 cr.

Depou principalu Farmacia Salvator Presburgu.

In farmaciile din Brașov Ed. Kugler, Karl Schuster, Victor Roth, Sibiu Wilh. Moricher, C. I. Molnar; Clusiu Szeky Miklos și mai în tôte farmaciile.

Dela Tipografia „AURORA“ A. Todoran

in Gherla — Szamosujvár se potu procura următoarele cărți:

Cuvântări bisericesci, funebre, catechese etc.

Cuvântări bisericesci acomodate pentru ori-ce timpu de Ioană Papiu. Tom. I. Ediția II Prețulu 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericesci (pe Duminece) de Ioană Papiu. Tom. III. Prețulu 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericesci la tôte sêrbătorile de peste anu, de Ioană Papiu. Unu volumu de peste 24 côle 8-av mare, hârtia fină — cu prețulu redus u 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertăciuni pentru diferite casurile de môrte, întocmite de Ioană Papiu. Unu volumu de peste 24 côle 8-av mare, hârtia fină — prețulu redus u 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertăciuni. Din autorii renumiți, prelucrate de Titu Budu vicariu etc. Prețulu 1 fl.

Predici poporali pe Duminece, sêrbători, ocașionali și pentru môrți, de Gavrilu Popu, Tom. I. ll. III. și IV., fiesce-care tom. costă 1 fl.

Predice pentru Duminecele de peste anu, compuse și elucrate după Catechismulu lui Deharbe de Vasile Criste. Tom. I. dela Dumin. Vameșului și a Fariseului până la Dumineca a X. după Rosalie. Prețulu 90 cr.

Predice pentru tôte Duminecele și sêrbătorile de peste anu, de Dr. Em. Elefterescu. Prețulu 1 fl. 60 cr.

Explicare fundamentală și ușoră de p-ri ceput u Catechismulu catolicu, însoțită de esem- ple alese și acomodate, de I sif u Deharbe. Tom. II. 1 fl. 75 cr.

Catechise pentru prunci scolar i din scô- lele elementare populare. După preotulu Georgiu Mey, preot u în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu paroch u gr. cat. în Sat-Șugatagu, etc. Prețulu 60 cr.

Manualu catecheticu pentru primii ani scolar i, prelucratu după I. A. Fritz, de Basiliu Rațiu, fostu prof. de s. scriptură, catechetică și metodică în seminarulu archidiec. din Blășiu, actualmente vicariu archiepiscopesc u în Făgă- rașu. Prețulu 60 cr.

Toma a Kempis despre imitațiunea lui Christos u, tradus u românesc de pe originalu latinu, de Gavrilu Popu caon.; leg 1 fl. 15 cr.

Instrucțiune practică pentru causele matri- moniali cu respectu la disciplina vigentă în provincia bisericescă gr. cat. de Alba-Iuliu-Fă- gărașu, scrisă în usulu păstoriloru sufletesc, prin Dr. Iuliu Simonu prof. de s. Teol. 1 fl. 30 cr.

Dumnezeesca liturgiă a celui dintru sânti părintelui nostru Ioan u Christostom, de Ioan u Boroșiu paroch u gr. cat. etc. Prețulu 25 cr.

Rugăciunea Domnului Tatăl u nostru. Expli- cată pe scurt u de Ioan u Boroșiu paroch u gr. cat. și asesor u consist. Prețulu 10 cr.

Ierarhia bisericescă séu explicarea cere- monielor u sacre, prescise la chirotonia grade- lor u s. ierarhii, de Ion u Boroșu. Prețulu 1 fl. 60 cr.

Nu m e uita. Colecțiune de versuri fune- brali, urmate de iertăciuni, epitafii ș. a. Pre- țulu 25 cr.

Lira Sionului, séu cântarea sêrbătoriloru. — Poesii religiozo-morale, lucrate după s Scrip- tură, de Aron u Boca Velcheranu. Cu o pre- cuvântare de G. Simu. Prețulu 25 cr.

Pietatea poporului român u, séu cântări evlaviose pentru cei ce merg u la mănăstire, la locuri sante și în procesiuni. Compuse de doi preoți gr. cat. Mureșeni din diecesa gr. cat. a Oradei-mar. Prețulu 10 cr.

Sfaturi de aur u, séu calea cătră fericire, de Aron u Boca Velcheranu. Prețulu 25 cr.

Cărți bisericesci.

Table with 2 columns: Title, Price. Includes Catavasiu in 8-o cu cirile, Octoech u mare in 4-o cu cirile, Strașnic u, in folio, Octoech u mic u, cu litera, Orologiu, legat u în piele și aur, Pentecostariu mic u, Psaltire, Euchologiiu Molitv u, leg. în piele și aur u, Liturgieriu in 4-o, legat u în piele, Apostoleriu leg. în piele folio, Triod u legat u.

Novele, Schițe, piese teatrale, anecdote.

Anecdote și glume (365) adunate, prelu- crate și arangiate de Tit. V. Gheja, spirit. la inst. corect. Cuprinsulu acestui op u este forțe petrecător u, — așa ca cetind u și numai 1 pa- gină din el u, caută s e ridi ori cât u ai fi fost u de necăjit u și măhnit u altmintrelea. Prețulu unui esemplar u 40 cr.

Barbu cobzarulu. Nuvelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 10 cr.

Branda séu nunta fatală. Schiță din emigra- rea lui Dragoșu. Nuvelă națională. Preț. 15 cr.

Bunica și nepoțelulu. Schiță din sfera edu- cațiunei. După Ernest Legouvé. de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de G. Simu. — Acéstă bro- șură conține istorioare și poesii morale spre esci- tarea gustului de cetit u la copii. — E aco- modată acéstă carte și ca premii pentru șco- larii diligenți. Prețulu 25 br.

Cu vêrfulu penei. Scrieri satirico-humo- ristice de A. Popu. Prețulu 55 cr.

Cântulu în școala populară. De Iuliu Popu învêțator u în Năsêud u. Pracsă. Teoriă. Cân- tur u. Prețulu 30 cr.

Codrean u craiulu codrului. Baladă de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Cântăreța, Nuvelă de Dem. Danu. Pre- țulu 15 cr.

Carmen u Sylva. Prelegere publică, ținută prin V. Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 10 cr.

Chiu turi, de cari strigă feciorii în joc u, de I. Popu-Reteganulu. Prețulu 40 cr.

Din trecutulu Silvaniei. Legendă de Victor Rusu. Prețulu 60 cr.

Dialogulu Țiganului cu s. Petru la porța raiului, de Aron u Boca Velcheranu. Pr. 25 cr.

Dile negre. Versuri de Petrea dela Clusiu. — cu o prefață de G. Simu. Prețulu 50 cr.

El u trebuie s e se însore. Nuvelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negrușiu. Pr. 15 cr.

Economia pentru școale populare, de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 15 cr.

Felicitări în poesii și prosă la Anul u nou, Țina naser ei și Țina numelu cătră tată, mamă, moș, unchi, mătușe, nănași, tutori, preoți, în- vêțători și bine-făcători, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocașuni școlastice, de G. Simu. Prețulu 20 cr.

Gruia lui Novacu. Prețulu 12 cr.

Idealulu perdut u. Nuvelă originală de Pau- lina C. Z. Rovinariu. Prețulu 10 cr.

Influința mândriei. Nuvelă de P. C. Z. Rovinariu. Prețulu 15 cr.

Lira Bihorului. Balade populare de Ant. Popu. Prețulu 25 cr.

Leonat u cel u tinêru. Istoriă în versuri de Ioan u Popu-Reteganulu (cu o ilustrațiune), o broșură cu conținut u forțe glumeț u. Ca în tôte scrierile d-lui Ioan u Popu Reteganulu așa și în acéstă, observă omulu o adencă pêtrundere în mo- avurile, obiceiurile și sêmțimintele țera- nului român u. Prețulu 12 cr.

Merinde dela Scôlă, séu învêțături pentru popor u, culese din Țariulu unui scolar u, de Dr. Georgiu Popa. Pr-țulu 60 cr.

Meseriile sociale. Nuvelă de P. C. Z. Ro- vinariu Prețulu 15 cr.

Musa Someșană. Poesii populare române din jurulu Năsêudului. Adun te și arangiate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade Preț. 25 cr.

N-rii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan u Tanco. Prețulu 20 cr.

„Nopti de iernă.“ Nuvele pentru popor u de G. Simu Prețulu 1 fl.

Opera unui om u bine. Nuvelă originală — continuarea novelei „Idealulu per- dut u“ — de Paulina C. Z. Rovinariu Pre- țulu 10 cr.

Poesii de Vasiliu Rentu-Buticescu. Unu volum u de 192 pagine, cuprinde 133 poesii bine alese și arangiate. Preț. redus u (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Povestiri alese de Petra-Petrescu. Prețulu sdedate franco 80 cr

Proba de foc u. Comedie într'unu act u de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdanu Prețulu 15 cr.

Prin môrte la victoriă. Comediă într'unu act u, de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea- Bogdanu. Prețulu 10 cr.

Poveștile Bănatului. De George Cătan u în- vêțator u. Tom. I. Prețulu 25 cr Tom. II 25 cr. Ambele 45 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei, după Ernest Legouvé. Prețulu 6 cr.

Starostele adecă datini dela nunțile Româ- nilor u Ardeleni. Adunate de Ion u Popu-Retega- nulu. Prețulu 25 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovanu. Prețulu 10 cr.

Se aușim u! Toaste pentru totu felulu de persone și ocașuni, de Tit. V. Gheja. Pre- țulu 20 cr.

Trandafir u și vioarele Poesii populare de I. Popu-Reteganulu. Ediț. a II. amplificată. Pre- țulu 60 cr.

Ultimulu sicastru. Tradițiune, de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Versuri de dor u, adunate din poeziu ro- mâni de A. J. Prețulu 25 cr.

Cele mai bune și mai ieftine cărți de rugăciuni.

Ioana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericesci, frumos u ilustrată. Pre- lucrată și edată cu permisiunea Măritului ordi- nariat u dieșan u gr. cat. de Gherla, prin Vasiliu Păcoșiu, preot u gr. cat. în Hotoan u. Ediț. III. corêsă și amplificată. Prețulu unui esem- pl. 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin u 1 fl. leg. în piele 1 fl 60 cr., în leg. de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Mărgăritaru sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci, forțe frumos u ilustrată. Prețulu unui es. broș. e 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin u 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în leg. de lux 2. 50— 3 fl. 80 cr.

Micul u mărgăritaru sufletesc u. Carte bo- gată de rugăciuni și cântări bisericesci frumos u ilustrată, pentru prunci scolar i de ambe sexele. Prețulu unui es. broș. e 15 cr., 100 es. 12 fl., 50 es. 7 fl., leg. 22 cr., 100 es. 20 fl., 50 es. 10 fl. 50 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru prunci scolar i de ambe sexele. Cu mai multe icône frumose. Prețulu unui es. broș. e 10 cr., 50 esempl. 3 fl., 100 es. 5 fl.; — leg. 12 cr., 50 es. 5 fl., 100 esemplare 9 fl.

Visulu Prea Santei Vergure Maria, urmat u de mai multe rugăciuni frumose. Preț. unui esempl. legat u și espedat u franco e 12 cr., 50 esempl. 5 fl., 100 esemplare 9 fl.

Epistolia D-lui nostru Isus Christos u. Prețulu unui es. legat u și spedat u franco e 15 cr., 50 es. 6 fl., 100 es. 10 fl.

Călindarul u „Aurorei“ pe an. 1895 cu porto francat u 35 cr.

Călindarul u „Badei Ioan u“ pe an. 1895, cu porto francat u. 20 cr.

Călindarul u „Plugarulu“ pe anul u comun u 1895., Editura tipografiei A. Mureșian u Anulu III. prețulu 25 cr., cu porto francat u 30 cr.

Lucrări tipografice de ori-ce specie se primesc u și esecută cu prețurile cele mai moderate.

La comande mic u de cărți singurate și tipărituri, ne rugăm a ne trimite prețulu înainte prin asemnățiune postală cu un u adaus u de 5 cr., ér' decă cartea e voluminosă, de 10—15 cr. — În modul u acesta cărțile se vor speda sub fașă și se încungiură spesele postal i, ce se fac u prin rambursă. — Comandele mai mar i — la cerere — se spedéză și prin rambursă.

Comandele sunt u a se adresa la:

Tipografia „AURORA“ A. Todoran, în Gherla — Szamosujvár.

Foulard-Seide 60 kr.

bis fl. 3.35 p. Met. — japanesische, chine-
sische etc. in den neuesten Dessins und Far-
ben, sowie schwarze, weiße und farbige
Henneberg-Seide von 35 fr. bis
fl. 14.65 p. Met. — glatt, gestreift, kariert,
gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual.
und 2000 verschid. Farben, Dessins etc.).
Porto- und steuerfrei ins Haus. — Muster
umgebend. Doppeltes Briefporto nach der
Schweiz.

Seiden-Fabriken G. Henneberg
(k. u. k. Hof.), Zürich.

Nr. pen. 456—1895.

PUBLICAȚIUNE.

La ună căne impușeat în 6 a
lunei curente, care a mușcată per-
sone și câni, s'a constatat, pe teme-
cul obducțiunei polițienei veterinare,
săcută în 9 a lunei curente, turbarea.

În sensul §-lui 68 al art. de
lege VII din 1888 se dispune pe te-
ritoriul orășenesc, cu ziua de ađi
începând, o contumație de câni de
40 de zile, observându-se tot-de-odată,
cumcă câni proveduți în sensul §
6 al statutului comitatensu pentru
câni cu botniță, au de a se conduce
în decursul timpului de contumație
pe strade și locuri publice pe lângă
provederea cu botniță și de fringhie,
pe cându câni meniți pentru păđirea
casei, au de a se ținea legați.

Nementinerea acestei publica-
țiunii, se consideră ca transgresiune.
Contrafăptuitorii se pedepșescu con-
formu §-lui 154 punct. i) al art. de
lege VII din 1888, cu o pedepsă
până la 100 fl., țe cându câni liber
umblători, în sensul §-lui 188 a or-
dinațiunei pentru executarea aminti-
tei legi, se vor prinde și se vor uci-
de de călăul orășenesc.

Brașov, 10 Februarie. 1895.

6282,—8.

Căpitănatul orășenesc.

ORI ȘI CE TUSE,

cum și tôte bólele, catare de ale ca-
nalului de respirație, gătloj, plămâni,
greutate de respirație, Astma, flegmă, tuse
măgărăscă, răgușelă, gădlitură la găt,
începutu de tuberculosă, se potú depărta
mai bine și mai ușorú cu întrebuintărea
renumitului și după prescripția medicală
preparatú și recomandatú Cealu Sfânt.
George pachetú a 50 cr. și prafulú care
apartine cealului prafu Sf. George, cutia
a 20 cr. împreună cu prescrierea între-
buintării. Succesu se simte după câte-va
zile. Mai puținú de 2 pachete nu se trimet.
La trimitere cu posta 20 cr. mai
multú pentru pachetare și espediatú.

Tôte comandele suntú a se adresa
directú la St. Georges-Apotheke. Vien, V/2
Wimmergasse 33.

Sé se trimită prețu înainte cu man-
datú postalú.

Invitare la abonamentú!

Cu 1 Ianuarie 1895 se începe unú nou abonamentú

la
„VATRA“
fóia ilustrată pentru familii.

„VATRA“ îndeplinindú tôte condițiunile cerute unei foi
ilustrate pentru familii, fiind redactată cu multă îngrijire de
unú din cei mai aprețiați scriitori români, având totú-deuna
unú sumarú bogatú, variatú și instructiv, pe lângă o sumă con-
siderabilă de ilustrațiunii splendidú reușite, dintre cari o mare
parte originale, referitoare atât la istoria némului românescú, câtú
și la artele, industria și evenimentele însemnate de actualitate
din țeră și pe unde locuescú Români; **este cea mai răs-
pândită revista ilustrată și ocupă l-ulú locú în
literatura beletristică română.**

„VATRA“ apare de 2 ori pe lună, în fascicule întregi, de câte
4 coli mari 4°, tipărite luxosú pe hărtie extra-velină.

Pentru Austro-Ungaria:

Costulú abonamentului pe unú anú este . . . fl. 12

Cei ce dorescú a se abona, suntú rugați să binevoiescú a
trimite costulú abonamentului, prin mandatú postalú la librăria
editore, C. Sfetea, București, căci „Vatra“ nu se trimite de cătú
celorú cari plătesc abonamentú înainte.

Colectiți din anulú I. alú „Vetrii“ se mai găsescú broșate cu
12 fl., luxos legate cu 13 fl., ér numai scóritele cu fl. 1.50.

600,8—30

Dr. pharmaciae Carol Schuster.

Odeur de Nou, celú mai plăcut mirosú de bradú, curăță aerulú din odaie
și întăresce organele de respirațiune, celú mai alinătorú
remediú pentru bolnavi și inevitabil pentru odăile copiilorú.

Syrup și pastille de Nou, oferă escelente serviții pentru tuse, pentru
regușeală, și pentru afecțiunii catarale ale or-
ganelorú de respirațiune.

Lanolin Creame, cel mai bun remediú, pentru fineța și albirea mánilor.

Depoulú generalú la farmacia în Tergulú grăului.

592,7—14

AVISÚ.

Am onóre a aduce la cunoșcința on. public din Brașovú
și din afară, că **am asortatú unú**

MARE MAGAZIN de PESCE
atátú SERATÚ câtú și PRÓSPET,

Tergulú Inului Nr. 30, casele d-lui A. Mureșianu.

Precum: Morânú, Crapú, Cigă, Șalău, Lacherdă (Lapard.), etc.
Asemenea **ICRE negre și roșii,** moi și tescuite; câtú și
MĂSLINE, care le vëndú cu prețurile cele mai ieftine.

Vëndărea numai en gros.

Invitú cu tótá stima pe P. T. publicú, a visita magazinul
meu și a me incuragia cu plăcutele comande, căci va remâne
satisfăcutú în tótá privința.

Cu stimă:

NICOLAE GHIGHINITZA
BRAȘOV, Tergulú Inului Nr. 30.

3—4

E. Mansberger

ceasornicar

Brașovú, strada Porți Nr. 32.

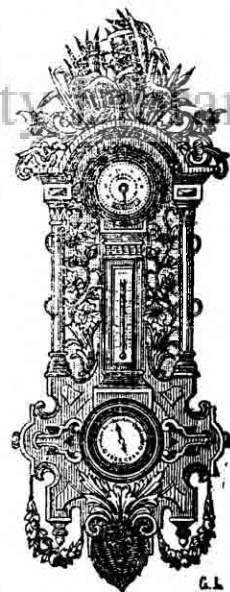
Recomandă **depositulú** seu bine asor-
tatú de **ceasornice de buzunar** din Hel-
veția, precumú și tôte felurile de **ceasornice**
de **părete, pandule, ceasornice**
deșteptátore, etc.

Cu prețuri ieftine și garanță reală.

Reparaturí

se efectuează consciințios, prompt și ieftin.

Nr. 603 7—12.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“
a 5 cr. se potú cumpéra în librăria Nicolae Ciureu și în
tutungeria I. Gross.

Cel mai gustios, cel mai sănătos și totodată | Unicul sănătos surrogat pentru boabe de cafe, reco-
cel mai ieftin adăes la boabe de cafe este: | mandat de medic pentru femei, copii și bolnavi este:

KATHREINER

CAFÉ DE ORZ KNEIPP.

Cel mai curat product natural
în grăunți întregi.
Falsificarea prin amestecături
decú darú imposibil.

În fiecare loc de căpătát: ½ Kilo cu 25 cr.

Dare de seamă: Sunt de cerut și
de primit numai pachete originale
cu numele
„Kathreiner“

600,8—30

Unú Taurú de Bivolú
de 3 aní se află de vëndú
đare la

Nicolae Voicu Vălcăneanu,
Stupini lângă Brașov, Nr. casei 30.

Anunciuri
(insertiuni și reclame)

Suntú a se adresa subscri-
administrațiunii. În casulú pu-
blicării unui anuciú mai mul-
de odată se face scădementu
care crește cu câtú publicare
se face mai de multe-ori.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI“